

Tabula ob 4 jutraj.

Stane mesečno 20— Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištvu:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošti, čakov.
zavodu št. 11.812.

Ljubljana, 27. marca.

Nj. Vel. kralj je ob 18. uri podpisal ukaz, s kojim se vlada zopet poveri gosp. Pašiću, vendar ne več radikalni stranki sami, ampak koalicijski demokratski in radikalni stranke. Po tradiciji svojega nepozabnega očeta je kralj strogo upošteval vladar. V pripravi se je kralj zavezal pred »svetom« Bogom, da će Ustav nepovrno držati, da će po njemu i zakonima vladati, da će čuvati jedinstvo naroda, (šl. 128. ustave). Ako torej kralj vlade ustave zahteva jasno stališče od vsake vlade, vrši samo svojo vladarsko dolžnost.

Po parlamentarnem načinu vladanja kralj ni mogel Pašiću odreči imenovanja. Kajti gosp. Pašić je prinesel sigurnost, da ima v skupščini po njeni zasnovi sestavi nedvomno večino. Za njegovo kombinacijo stoji že danes 10 radikalov, 14 + 3 demokratov, 1 članov džemijeta, 5 neorganiziranih, t. j. 145 glasov, opozicija pa novem položaju pa razpolaga s kakimi 30 demokratov, 8 Nemci, 24 klerikalci, 18 muslimani, 20 radičevci, 2 socijalisti, 1 zemljoradniki in Drinkovićem, t. j. 114 glasovi. S stališča krone je odločitev bila edina, ki je zanj po parlamentarnem načelu prišla v poštev.

Gg. radičevci in ostali federalisti so prav neprevidno poudarjali zadnje dni svoj svoji republikanstvo, oziroma protustavno stališče. Ali je možna v Jugoslaviji vlada, zlasti pa volilna vlada, v kateri je samo 30 ustavovernih Srbov, njeno glavno moč pa tvorijo rablatinski republikanci, kojih šef upoveduje vojno državi in prorokuje njen razpad? Zato je tudi glede event. političnega mandata bilo v naprej jasno, kaj bo. Samo zelo kratkovidni ljudje bi mogli drugače računati!

Odločitev za demokrate je bila najzadnja. Radikalni so tekotom hogenega režima storili vse, da se mostovi med ustavovernimi grupami porušijo. Kaj storiti? Ali staviti na omahljivo Radičev karto in spraviti klerikale na čelo? Riskirati nadaljevanje homogenega režima zlasti za volitive in z možnostjo, da se vsak bin sam pogodi s klerikalci? Čisto človeško in umljivo je, da so se tu drgnale odločilni demokrati in starih granice nego prečani. Mi rečani stojimo v glavnem boju s klerikalci in Radičem, Srbijanci pa z radikali.

Radikalni so nam grdo streljali v hrbet, a radi tega glavne fronte zoper RS nismo ni za trenotek zapustili in nam je ona tudi neprestano nanovo upovedovala boj za življenje in smrt. Kdor hladno misli, ta bo prišel sam do rezultata, ki se je pojavil. Ako bi se bilo osebno tako težavno, bi opazovalec skoro rekel, da sta se krili demokratske stranke dogovorili, da dovedeta do tega rezultata...

Rekli smo že, da demokratom današnji korak ni bil lahek. Vsaj ni nena tajnost, da se naše stališče namram metodam in grehom radikalne stranke ni za las ni premenilo in premeniti ne more. Ravno tako in še po prvih potih bomo pobijali vse te poave in nič si ne bomo nadevali rezerv glede naše kritike. Zlasti mi prečanski demokrati imamo težke račune z doedanjimi upravnimi metodami. Čim bolj bomo, prej bomo z njimi pomedi. Posebej pa mi slovenski demokrati moramo brez ozirov na levo in desno braniti kulturne interese Slovencev in njih gospodarstvo. Časi, ko smo iz ozlov na prve državne začetke bili s kriko vzdržani, so minili. Mi imamo veliko dolžnost, braniti položaj slovenskega plemena v Jugoslaviji.

V trenutni situaciji so prijatelji g. Pribičevića smatrali, da interese svojih volilcev in svoj program najbolje vajuje če grede v vladno koalicijsko, ki ujejo stala na krmilu preko volitev. Stoli so to v interesu javnih nameščenov, ki potrebujejo svobode udeleževanja in kruha. Storili so to v interesu privrednih interesov našega kmeta, obrtnika in industrijalca. Delajo se najvažnejše pogodbe, zakoni v korist kmeta in obrtniku. Naš saobračaj je v težki krizi. V trgovskem ministstvu je vladala prava stagnacija. Po prvoti so stegovali prste klerikalci. V finančnem oziiru pa smo videli, da le ingerenca na vlado more olajšati neuvredna bremena, ki jih je naortila via Markovega protokola ljudstvu. Na uprava je zanadala partizanstvu, ki je bilo vsem škodljivo in celo onim, ki so ga uganjali. Preganjanim gre zaoklenje.

Ze večeraj smo izjavili, da nam solulna, ki je nastopila, ni popolnoma narenu. Mi tega ne skrivamo in bi bili leli rešitev, ki bi bila ohranila edino stranke tudi v skupščini. A šim nastopil ta položaj, smo morali zjim računati in kdor je miren in pra-

Koalicijska vlada sestavljena

SPORAZUM MED PRIBIČEVIĆEM IN PAŠIĆEM. — ZAPRISEGA NOVE VLADE.

Beograd, 27. marca. Danes popoldne so bila zaključena pogajanja med radikali in samostojnimi demokrati radi delovne programa in sestave nove koalicijske vlade. Proti večeru je kralj podpisal ukaz o imenovanju nove vlade. Ministri so bili takoj nato zapriženi in prevzamejo jutri svoje posle.

Nova koalicijska vlada je sestavljena tako le:

Ministrski predsednik: Nikola Pašić (rad.).
Zunanje zadeve: dr. Momčilo Ninčić (rad.).
Notranje zadeve: dr. Mijan Srskić (rad.).
Promet: dr. Svetislav Popović (demokrat).
Pravosodje: dr. Prvislav Grisogono (dem.).
Trgovina: dr. Hinko Krizman (demokrat).

Prosveta: Svetozar Pribičević (demokrat).
Poljedelstvo: Krsta Miletić (rad.).
Šume in rude: dr. Milan Kojić (rad.).
Vore: dr. Vojislav Janjić (rad.).
Vojno: general Petar Pešić.
Zdravstvo: dr. Slavko Miletić (rad.).
Finance: dr. Milan Stojadinović (radikal).
Socijalno politiko: Nikola Uzunović (rad.).
Gradjevine: Miša Trifunović (rad.).
Agrarno reformo: dr. Niko Novaković (rad.).
Pošte in brzojav: Velja Vukičević (rad.).
Izenačenje zakonov: Marko Trifković (rad.).
Državni podtajnik v notranjem ministstvu: Večeslav Vilder (dem.).
Državni podtajnik v ministstvu za agrarno reformo: Sreten Vukosavić (dem.).

Potek odločilnih pogajanj za sporazum

CELODNEVNE KONFERENCE MED RADIKALI IN SAMOSTOJNIMI DEMOKRATI. — AVDIJENCE NA DVORU. — NOVI MINISTRI PRI KRALJU.

Beograd, 27. marca. p. Od 10. do pol 12. ure dopoldne se je vršila konferenca med gg. Pašićem in Jovanovićem na eni in Pribičevićem in Grisogonom na drugi strani v predsedstvu vlade. Razpravljalo se je o pogojih, ki jih je postavil Samostojni demokratski klub za vstop v vlado. Te zahteve so tičejo raznih gospodarskih, socialnih ter nacionalnih vprašanj. Po tej konferenci je na seji Samostojnega demokratskega kluba bil sporazum v načelu odobren, a fiksiranje nekaterih pismenih točk prepuščeno posebnemu odseku.

Popoldne so Pribičević, Vilder in Svetislav Popović konferirali v predsedništvu vlade s Pašićem in ostalimi prvaki radikalne stranke. Razgovori so trajali do 19. ure. Med temi razgovori je trajala neprestana zveza med predsedništvom vlade in dvorom.

Predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović se je mudil na dvoru od 16. do tričetrt na 18. Po svoji avdijski na dvoru je odšel v narodno skupščino, kjer je sprejel dr. Korošca in dr. Srskića. Konferenca je bila prekinjena, ker je bil Ljuba Jovanović pozvan na konferenco s Pašićem v predsedništvu vlade.

Pred poslopjem predsedništva vlade je bila zbrana ogromna množica prebivalstva, med njimi veliko število novinarjev, ki so pričakovali rezultata konferenc. Ko je Pašić ob tričetrt na 19. stopil iz predsedništva, so ga obkolili novinarji katerim je Pašić smehljaje izjavil, da še ni glede vlade nič gotovega in se takoj odpeljal s avtomobilom na dvor. Vendar se je med tem že izvedelo, da je sporazum dosežen. Ob pol 20. so iz predsedništva vlade odhajajoči ministri končno izjavili novinarjem, da je vlada sestavljena. Takoj nato so šli ministri k prisegi na dvor. Kralj jih je obdržal po pri-

segi še v kratkem razgovoru. Jutri prevzamejo ministri svoje rezorte.

Beograd, 27. marca. r. V političnih krogih, kakor tudi v splošni javnosti je vladalo danes silno zanimanje za razvoj krize. Interes je bil tem večji, ker se je pričakovalo, da se zna situacija vsak čas spremeniti. Do zadnjega trenutka ni javnost vedela, da se že danes sestavi nova vlada, in se nocoj predloži kralju v podpis novo sestavljena lista. Situacija je zlasti otežkočilo dromljivo nastopanje džemijeta, ki je neprestano menjal izjave. Dočim so džemijetovci izjavljali, da ostanejo nevtralni, so radikalni krogi zatrjevali, da bodo podpirali vlado.

sprejeta v avdijski pri kralju skupno gg. Pašić in Pribičević. Poročala sta kralju o doseženem sporazumu.

PASIČEVO SLOVO OD STARIH MINISTROV.

Beograd, 27. marca. p. Nocoj ob 16. je imel Pašić sestanek z bivšimi ministri. Pri tej priliki se je poslovil z njimi kot bivšimi člani vlade.

JOVANOVIČEV REFERAT KRALJU.

Beograd, 27. marca. p. V avdijski, ki jo je imel Ljuba Jovanović pri kralju, je poročal o vseh konferencah, ki so se vodile v predsedništvu vlade glede osnivanja nove vlade. Govoreč o demokratskih zahtevah je omenjal, da se demokraciji vztrajali na gotovih garancijah gospodarskega, finančnega in političnega značaja, ki se tičejo enakopravnosti vseh pokrajin. V vseh vprašanjih je doseženo popolno soglasje. Sporazum je fiksiran v posebnem protokolu.

SKUPNA AVDIJENCA PASIČA IN PRIBIČEVIĆA.

Beograd, 27. marca. p. Pred podpisom ukaza o imenovanju nove vlade sta bila

Posvetovanja opozicijskih skupin

KONFERENCA ŠEFOV OPOZICIJE. — SEJE POSAMEZNIH KLUBOV. — RADIČEVCI OSTANEJO V BEOGRADU.

Beograd, 27. marca. p. Danes dopoldne so imeli seje šefi opozicijskih skupin. Na tej seji se je razpravljalo o stvaranju nove vlade Pašić-Pribičević. Šefi opozicijskih skupin so prosili Davidovića, naj se njegov klub jasno izjavi, ali se nahaja v njem še kak poslanec, ki bi pristopil k Pribičeviću. Radi oslabiljenja opozicijskega bloka, je postalo nujno, da vsi radičevci čim prej pridejo v parlament.

Za tem se je vršila seja radičevskega poslanskega kluba, na kateri je podpredsednik HRSS dr. Maček poročal o skle-

pih šefov opozicijskih skupin. Nato so bili vsi poslanci obveščeni o situaciji, ki nastaja. Radičevci so sklenili, da ostanejo zbrani v Beogradu in da bodo pripravljani za vsak slučaj.

Dalje je imel sejo tudi Davidovičev poslanski klub, na kateri je g. Davidović poročal o sklepih šefov opozicijskih skupin. Popoldne ob pol 17. je Davidović odšel na dvor, kjer pa se je samo razgovarjal z ministrom dvora.

Beograd, 27. marca. p. Za danes popoldne ob 16. je bila sklicana seja verifikacijskega odbora. Ker pa med tem še ni bila vlada konstituirana, člani vladne večine niso prišli na sejo. Člani opozicijskega bloka so kljub temu sklenili, da razpravljajo o verifikaciji radičevih mandatorov. Hoteli so dobiti akte in polno močja, a jih niso mogli najti, ker ni bilo v narodni skupščini niti Marka Gjuričica, niti Ljube Jovanovića. Začasno je bil izvoljen za predsednika Dragutin Pešić.

Prihodnji sestanek verifikacijskega odbora se bo vršil jutri dopoldne ob 10.

Beograd, 27. marca. p. Opozicija je bila ves čas krize o dejanskem položaju silno pomanjkljivo informirana. Se popoldan so razglašali njeni pristaši, da bo Pašić še danes moral vrniti mandat in da je akcija g. Pribičevića brez pomena. Ko so ministri še bili na prisegi, je opozicija šele videla, kako slabo je vodila bitko.

Delovni program nove vlade

IZJAVE MINISTRA PRIBIČEVIĆA NAŠEMU DOPISNIKU. — BU-DŽET. — VERIFIKACIJA RADIČEVSKIH MANDATOV. — ODPRAVA KULUKA. — PRIVREDNI SAVET.

Beograd, 27. marca. p. Program nove vlade je predvsem sprejetje proračuna. Nato bo prišla na vrsto verifikacija Radičevih mandatorov.

Beograd, 27. marca. p. Nocoj je Svetozar Pribičević podal Vašemu dopisniku sledečo izjavo o položaju: »Vlada name-rava predvsem izvesti državni proračun. Nato pristopi k rešitvi invalidskega zakona».

Na vprašanje, ali bo nova vlada poslovna ali volilna, je Pribičević izjavil: »Vlada je parlamentarna, po naši parlamentarni praksi pa je neznan pojem poslovno-volilne vlade. Vsaka vlada, ki uživa zaupanje krone, se mora pretvoriti v volilno vlado, ko dovrši svoje naloge. Pojm poslovno-volilne vlade je prenešen iz drugih držav. Nova vlada bo stavila verifikacijo radičevcev na dnevni red. Nihče nima ničesar proti njej. V življensko sposobnost opozicijskega bloka absolut-

no ne verujem. Radičeva izjava, ki jo je ta dal listu »Morning Post«, in ki je bila nocoj objavljena, da prisega njegovih poslancev ne znači priznanja naše države, dokazuje, da sem imel prav, da s takimi destruktivnimi elementi ne moremo voditi konstruktivne državne politike.

Beograd, 27. marca. p. O pogojih, ki so se dogovorili glede dela nove vlade se varuje popolna tajnost. Naglašja se samo da je g. Pribičević zahteval ukinjenje kuluka v tem smislu, da se njegova uporaba izvzema iz državne kompetence in se prepušča oblastnim skupščinam, ali hočejo v cestnem uredbojstvu predpisati tudi prislino delo. Med najvažnejše programske točke vlade spada tudi predložitev zakonskega načrta o ustanovitvi »Privrednega Saveta«, ki ga kot gospodarski parlament predvideva ustava.

Konstituiranje Samostojnega dem. kluba

DR. LUKINIĆ PREDSEDNIK. — KAJ BO Z DAVIDOVIČEVIM KLUBOM?

Beograd, 27. marca. r. Danes popoldne se je konstituiral novi samostojni Demokratski klub, ki je izvolil za svojega predsednika dr. Edo Lukinića. Pribičevićeva skupina namerava izdati v Beogradu dnevnik »Reč«, katerega prva številka izide 1. aprila. Pribičevićevi skupini je danes pristopil tudi posl. Gliša Tajsić, tako da šteje sedaj ta skupina 15 članov. V krogih te skupine se poudarja, da je Davidovičeva skupina v krizi, iz katere ni

izhoda in v nadaljnjem razvoju ne bo mogla ohraniti svoje kompaktnosti. Hkrati se omenja zadovoljstvo, da je bil imenovan za ministra notranjih poslov doktor Srskić, ki je kot Bosanec dober poznavalec prečanskih razmer.

Beograd, 27. marca. p. Taktični razcep v demokratskem klubu se presoja danes že mnogo mirneje nego včeraj. Pričakuje se, da se bo samostojni demokratski klub še znatno ojačil.

Poincare trdno obvladuje situacijo

PREVZEL JE DEFINITIVNO MANDAT ZA SESTAVO VLADE. — REDUKCIJA PORTFELJEV. — VAŽNE OSEBNE IN STRANKARKE SPREMEMBE.

(Glej tudi članek in poročila na 2. strani!)

Pariz, 27. marca. s. Ob 3. popoldne javlja agentura »Havas«: Dosedanji razgovori Poincaréja so se tikali samo finančnih problemov. Politična vprašanja se bodo obravnavala šele popoldne. Pregupacija kabineta bo obsežnejša, kakor se je sprva domnevalo. Potrjuje se, da bo Poincaré, ki bo zase obdržal zunanji portfelj, znižal število ministrstev in državnih podtajništav. Listo nove vlade bo predložil predsedniku republike v podpis jutri.

Pariz, 27. marca. j. Danes zvečer ob pol 7. je izšel uradni komuniké, ki pravi, da je ministrski predsednik Poincaré prevzel sestavo vlade. Računajo z možnostjo, da se bo mogel novi kabinet v nedeljo predstaviti zbornici. Poincaré bo poleg ministrskega predsedstva obdržal tudi zunanji portfelj. Na Quay d'Orsалу navzočim zastopnikom časopisja je izja-

vil, da bo sestava kabineta vzela precej časa.

Kakor poročajo, je Poincaré prevzel sestavo vlade s pridržkom, da more sestaviti popolnoma novo vlado. Dosedanji vojni minister Maginot je izjavil ob 6. zvečer, da novi kabinet ne bo sestavljen tako hitro. Francoskim novinarjem se je takoj po sestanku Milleranda s Poincaréjem v Elyseeju izjavilo, da bo nova vlada glede števila strank, ki bodo v njej zastopane, zelo različna od prejšnje.

ODGODITEV SENATA.

Pariz, 27. marca. j. Senat je imel ob 3. popoldne sejo, na kateri je predsednik senata predlagal, da se odgodi do 31. marca 1924. Predsednik pa si pridržuje pravico, senat eventualno še pred tem sklicati na sejo. Predlog je bil sprejet.

POGAJANJA Z ITALIJO.

Beograd, 27. marca. p. Nocoj od 17. do 20. se je vršila seja naše in italijanske delegacije, na kateri se je razpravljalo o konzularni konvenciji.

RADIČEVIĆEVA PROSLAVA V ZAGREBU.

Zagreb, 27. marca. r. Jutri se bo vršila na zagrebških srednjih šolah proslava stoletnice rojstva srbskega pesnika Bran-ka Radičevića.

Dopoldne ob 10. se bo vršila v telovadnici I. gimnazije svečanost s predavanjem in deklamacijami njegovih pesmi. (Opozorjamo na sestavke, ki jih objavljamo povodom stoletnice Radičevićevega rojstva na 5. strani današnje številke.)

NASLEDNIK POSLANIKA TUSARJA.

Praga, 27. marca. s. »Moravske Noviny« javljajo, da je za naslednika umrlega poslanika Tusarja imenovan dr. Fiedler, bivši avstrijski trgovski minister.

MONAKOVSKI PROCES KONČAN.

Monakovo, 27. marca. a. Danes popoldne je bila končana sodna razprava v procesu proti Ludendorffu, Hitlerju in tovarišem. Sodba bo razglašena v torek, 1. aprila. Zaključno besedo je imel zopet Ludendorff.

POPLAVE NA ČESKEM.

Praga, 27. marca. j. V sled južnega vremena in deževnih nalivov so številne reke na Českem v zadnjih dnevih zelo narasle. Bati se je večjih opustošenj.

GRŠKI KRALJ SE NASELI V ANGLIJO.

London, 27. marca. s. Grškega kralja in kraljico pričakujejo v prihodnjih dneh na Angleškem, kjer se bosta stalno naselila.

Anglija in Rusija

Moskva, 27. marca. h. Zinovjev je poročal na seji izvršilnega odbora komunistične stranke o predstojih pogajanjih z Anglijo in izjavil, da bodo zahteve Anglije napram sovjetski Rusiji znesle do 10 milijard zlatih rubljev, one sovjetske Rusije napram Angliji pa 12 milijard zlatih rubljev. Z gotovostjo se da trditi, da Anglija ne bo od sovjetske Rusije prejela nikakih vojnih dolgov niti obresti. Glede povrnitve škoda, ki je nastala velod nacionalizacije angleške imovine in kršitve imovinske pravice, sovjetska Rusija ne bo dala nikakih koncesij.

Rusko-rumunska pogajanja

Dunaj, 27. marca. s. Danes ob pol 4. popoldne se je vršila pod predsedstvom zunanega ministra dr. Grünbergerja otvortvena seja rumunsko-ruskih pogajanj v nižje-avstrijski deželni hiši. Dr. Grünberger je pozdravil pričetkom seje obe delegaciji v imenu avstrijske vlade in izrazil upanje, da bodo posvetovanja privedla do ugodnega izida. Nato sta se zahvalila oba šefa delegacij za pozdrav. Potem so bila izrečena s posredovanjem dr. Grünbergerja obojestranska polnomočja. Prva meritorna seja se prične jutri ob 4. popoldne.

Sanacija Madžarske

Budimpešta, 27. marca. j. V narodni skupščini je predložil ministrski predsednik grof Bethlen osnutke zakonov o sanaciji. Tekom seje je prišlo opetovano do velikih burnih scen, ker je opozicija trdila, da se predsednik različnim ugovorom opozicije samo ironično smehlja. (Opozorjamo tudi na članek na 2. strani.)

Ponesrečene klerikalne nakane

Lepo so si klerikalci zasnovali načrt kako bo, ko pridejo oni na vlado. V Beogradu so si izbrali kar štiri ministrstva in dr. Korošec bi moral postati tudi še ministriški podpredsednik. Med štirimi svojimi ministriškimi kandidati so imeli kar tri duhovnike (Korošca, Hohnjeca in Kulovca), poleg njih pa odgovornega srednjega zloglasnega »Domoljuba«, gospoda Sušnika, katerim bi naj bile na milost in nemilost izročene železnice, socialna politika, kmetijstvo ter šume in nade.

Klerikalci so špekulirali na slabost opozicijskega kabineta, ki bi bil odvisen od nilosti g. Radića ter od njihove volje ter računali kot z gotovim dejstvom, da bo to v vladi oni absolutni gospodarji situacije. Mislili so, da se bodo s centralizmom prav krepko okoristili ter z njim popolnoma zavladali tudi v Sloveniji.

Na Slovenskem so imeli že vse pripravljeno, kako bodo zasedli vse postojanke ter zlasti slovenske demokrate in samostojne kmete »strijl v možnarju, kator orehe«. Tako je naznanjal »Slovenec« v svoji otroški in nepremišljeni blebetavosti že naprej piljan sigurne zmage.

»Kmetijsko društvo« so pripravili že nalene docela zrelo za popolno poklerikaljenje. Treba je bilo le še vlade opozicijskega bloka, da bi prešla »Kmetijska družba« čisto v klerikalne roke, za »vse večne čase«, kakor so si klerikalci med teboj zatrjevali. »Kmetijska družba« naj ji jim omogočila na deželi iztrebiti samostojnost in demokratske kmete.

Na šolskem polju so napravili klerikalci dalekosežen načrt, ki naj bi jim spravil vse šolstvo v Sloveniji pod njihovo tomanje. Izdelali so že proskripcijsko isto za učitelje, ki bi jih, kakor nekdanji Avstrijci, prestavljali in preganjali kakor poljske miš. Za izpraznjenega srednješolskega ravnateljskega mesta so imeli pripravljene kandidate, kakor tudi za druga vodilna mesta v politični upravi.

»Boj na noč demokratov in samostojnim« je bila njihova parola, ki so jo hoteli udeleževati v opozicijski vladi, v kateri bi napredni Slovenci ne imeli nočene zaslonbe.

Slovenski demokrate, ki poznamo nepoštenost in neiskrenost klerikalne politike, a tudi njihovo nepatriotično stališče, smo takoj izpregledali klerikalne nakane ter videli, da zasleduje SLS nečestitice namene proti enotnosti države, kakor tudi uničevalni boj proti napredni misli v Sloveniji.

Biti bi morali obremenjeni s slepoto, da ne izpregledali klerikalnih načrtov ter ladi politiki, da bi se brez odločnega odpora čvrsti vrgli v žrelo klerikalizma.

Na koncu konca se je poostiril položaj tako, da smo imeli izber le med dvema: ali se izročiti na milost in nemilost klerikalcem, ali pa pustiti, da se naprej slavi svoje orgije samoradikalni režim. Z radikalno - demokratsko koalicijo smo le izognili obojema.

Razumljivo je, da sedaj klerikalci divjajo in brizgajo na demokrate ogenj in lveplo; saj smo jim pa tudi preprečili vse nakane ter rešili državo pred klerikalnimi in radičevskimi prevratnimi namerami, rešili pa tudi slovenske naprednjake klerikalne zalage.

Raymond Poincaré

Poincaré ima hude neprijatelje. Aristide Briand in Herriot, v ozadju Josephes Caillaux, potem elencemisti, rojalisti, komunisti... to ni malenkost. Povrh je senat, dvoja zbornica, radikalen, torej so drugi večini Poincaréju protiven. K temu temu pa se je pridružil še Millerand, prezident republike, ki hoče samo imeti aktivno vlogo. Doslej so bili francoski prezidenti paradne figure, Francijo so vodili njeni ministriški predsedniki. Edini Poincaré ni bil lutka, bil je res prezident. Toda to je bilo med vojo, in Briand in Clémenceau sta ga podpirala. Bila je »sveta unija«, premirje med stranikami. Francija je bila edina. Kdor ni hotel iti do skrajnosti, je bil defetist, izdajalec, njega je najmanj čakal zapor. Caillaux sam, bivši ministriški predsednik in finančni minister, se je obupno boril za svoje življenje in je več let sedel v zaporu... Toda po vojni? Poincaré je po Cannesu sledil Briandu in predsedstvu, Millerand je izpodnesel Clémenceau, in oba najjačja Francoza sta zasedla svoji mesti. Millerand je pa isti hip stopil v ozadje. Prezident je stopil za predsednika, v njegovo senco.

Raymond Poincaré je z močno roko prijel zunanepolitičnega nasprotnika. Zasedel je Poruhrje, zlomil nemški odpor, zlomil ga dodobra. Formal je narokrog Francije obrambno zvezo, odrinil Italijo, se glede bližnjega Orienta zadovoljil z zmernimi uspehi, v tistem dvoju z Anglijo pa si je znal priboriti vsaj spoštovanje in priznanje francoskega minina. Okrog sebe je zbral vkljub nasprotstvom vso Francijo. Stranke so utihnile, Herriot in Caillaux in Briand so ostali v ozadju, Millerand je v Elyseeju molčal.

Ko se je po začasnem aranžmanu ali vsaj odložitvi zunanepolitičnih neobhodnosti pričela volilna kampanja, se je pričel koncentrični naskok. V parlamentu so nastopili govorniki, bodila so se glasovanja, vrstile so se razburjene scene, pretepi, afere, razkritja. In končno je prišel najhujši sunek, ogromna valuta na kriza, padec franka. Pa kakor v borbi z Nemčijo, je tudi tu Poincaré pograbil bika za roge. Ustavil je ogromno valuto

no krizo in prodrl celo v senatu, pred nasprotno večino, z izjemnimi zakoni, kakoršnih Francija še ni poznala in kakoršne je tudi Nemčija prenašala le nekoliko časa. Toda frank se je zboljšal in tuji spekulant obkrojuje milijonske izgube, Amerika hiti s kreditom na pomoč. Pod pritiskom silne Poincaréjeve osebnosti je parlament zaporedoma izglasoval serijo zaupnic in sprejel vse, kar je zahteval od njega vodja Francije.

Takšen je bil položaj do srede, ko je Poincaré nepričakovano padel čez neznan kamenček. V finančnem odboru je dobil nezaupnico, naperjeno pravzaprav proti finančnemu ministru de Lasteyrieu, v docela podrejenem in neaktualnem vprašanju. Iz slučajnega poraza je pa »napravlil pitanje« in demisioniral.

S tem je spravil v največjo zadrego — svoje nasprotnike, od prezidenta Milleranda do zadnjega partizana. Nasprotniki njegovi so needin, o »levi uniji« (opozicijskem bloku) ni govora. Nemogoče je danes, da bi radikali kooperirali pri volitvah s komunisti in socialisti. Millerand nima drugega »moža«, — in zunanepolitična vprašanja so še vedno nerešena. In Poincaré je dobil znova nalogo, da sestavi novi kabinet. Ves svet pričakuje, da ostane francoski politični kurz nespremenjen. Razni kandidati morajo se potrpeti. Zmaga tisti, ki ostaja sam sebi zvest in ki svoje linije ne zapusti. Poincaré nima zaman priimka La Victoire.

MILLERAND O KRIZI.

Pariz, 27. marca, s. »Matin« je pooblaščen objaviti naziranje predsednika republike o krizi. Millerand izjavlja, da ima največje zaupanje, da bo mogel Poincaré sestaviti novo vlado in nadaljevati politiko vztrajnosti na zunanji in politični red in štedljivosti na znotraj. Francija ne more izprazniti Poruhrja, dokler niso reparacije v polni izmeri plačane. Francija hoče doseči ravnotežje budžeta, radi česar se bo vzdržala vsakega posojila in ne bo delala izdatkov brez kritja iz dohodkov. Če bi Poincaré ne mogel sestaviti vlade, potem bo državni šef dovolil edino sestavo kabineta, ki bi stal trdno na stališču, da je treba splošno politiko države po navedenih načelih nadaljevati. Če bi dežela nadaljevanje te politike odklonila, potem bi predsednik republike nemudoma izvajal konsekvence.

Celokupno jutranje časopisje zastopa stališče, da bo Poincaré izvedel včeraj mu zaupano sestavo vlade. »Echo de Paris« izjavlja, da je z obstojem sedanjega kabineta zvezana bodočnost francoske politike, ki jo zastopa in predstavlja Poincaré. Dežela je brez obotavljanja in odkritosrčno njega podpirala. Poincaré je našel samo možnost, da izključi nekatere člane vlade, ki so ga hoteli ovirati.

Pariz, 27. marca, h. Danes so se sestali voditelji republikansko-demokratske stranke in sklenili zaupnico Poincaréju. Posebna delegacija je pod vodstvom senatorja Ajama odšla danes dopoldne k Poincaréju, kjer je bila sprejeta od kabinetnega šefa.

Pariz, 27. marca, h. Danes dopoldne je sprejel Poincaré razne osebnosti, med njimi tudi predsednika finančne komisije v zbornici. Ob 12. je zapustil Poincaré svojo sobo in odšel v Elysee. Razgovor s predsednikom je trajal eno uro. Pri odhodu iz Elyseea je odklonil vsako izjavo časopisju.

Kakor znano, se je zbornica odgodila samo do jutri, iz česar sklepajo, da se bo nova vlada do jutri mogla že predstaviti zbornici.

Sanacija Madžarske

Madžarska vlada je objavila v sredo po vsej državi z veliko nervoznostjo pričakovano besedilo sanacijske predloge, katere izvršitev zahteva Zveza narodov kot predpogoja za izplačilo velikega mednarodnega posojila Madžarski. Pogoji so v glavnem slinili, ki jih je stavila svoječasno mednarodna kontrolna komisija za sanacijo Avstrije. Predlog vsebuje predvsem zakonske načrte o zlatem budžetu, notni banki in pooblastilu. Za drugo ravnotežje v državnem proračunu predvideva zakon celo vrsto ukrepov, s katerimi bi se doseglo zvišanje dohodkov in obenem zmanjšanje izdatkov. Budžetni zakon pooblašča vlado, da najame posojilo v znesku 250 milijonov zlatih kron, ki bo prosto vseh sedanjih in bodočih davkov, za kritje pa se bodo porabili dohodki carinskih pristojbin, sladkorni davek, tobačne pristojbine in čisti dohodki iz monopola za sol. Posebna priloga k budžetnemu zakonu vsebuje obveznosti vlade glede izdatkov in dohodkov, kakor tudi glede ureditve prejemkov in redukcije državnih nameštencev. S 30. junijem se mora odpraviti ministristvo za prehrano, istočasno preneha tudi naravna oskrba državnih uradnikov. Urad-

ništvo zgubi dalje skoro vse dosedanje pogodnosti, kakor n. pr. na železnice, električnih železnicah itd. Do leta 1929 mora vlada zmanjšati uradniški kontingent za 15.000 oseb. Znižalo se bodo tudi uradniške pokojnine. Zakon pooblašča dalje vlado, da uvede »akademski« naobratene uradnike. 7-urni, za ostale nastavljenec pa 9-urni delavnik. Tudi vsa mesta in občine morajo na enak način poenostaviti upravo. Akcijske družbe in zadruge morajo prepustiti državnemu erarju pet odst. svojih akcij, oziroma poslovnih deležev in natura. Družbe se zavžejo, da izročijo akcije do 15. januarja. Sanacijski program vsebuje tudi dolžbe o notranjem posojilu. Za pokritje deficita se najame med tem časom notranje posojilo, ki bo obsegalo 6-kratno vsoto dohodninskega in 9-kratno vsoto premoženjskega davka iz leta 1923. Poleg tega prisilnega posojila se razpiše tudi še prostovoljno posojilo, za katero se bo dobilo pri notni banki posebne pogodnosti.

Politične beležke

+ Težke skrbi ima naš prijatelj v Kopitarjevi ulici radi držanja slovenskih demokratov. Več tednov že piše, da nas je treba, čim pride opozicijski blok na vlado, v »možnarju streti«. Tako je pisal »Slovenec« po inspiraciji iz Beograda po tem ko je dobro in natančno izvedel, da so se slovenski demokrate držali absolutno lojalno. Uničiti in za vselej iztrgati treba demokracijo in to — potom demokratov v blok! To brihtno tezo so postavili klerikalci. Danes ponavljajo to misel, češ slovenski demokrate so vedeli, da bodo od SLS uničeni, če pride SLS na vlado. Zdaj pa prosimo »Slovenca«, naj vsaj en hip vzame kaj zdrave pameti na posodo, in pomisli, ali ima pravico razburjati se, ako so slovenski demokrate ob taktičnem prelomu mogli iti drugam nego so šli. »Slovenec« naj ne skrbi naprej. Demokrate so bili in ostanajo isti in se ne nič ne spreminjajo. Kar je v njih močeh, bodo delali za Slovenijo in njene interese. Norčevanje, da imamo 1. VI pa 21 poslancev pada nazaj na one, ki so z 21 poslanci povzročili homogeni režim a niso nič dosegli. Stvar stoji pač tako: Kar dajo Slovenci glasov za SLS in Radića, to je vse izgubljeno. To je političen minus. Upliv Slovencev v državi je v vsoprednem razmerju z močjo demokratov in klerikalov. Čim več klerikalov, slabše je Slovenstvo, čim več demokratov, bolj se bo poznal vpliv Slovencev in njena moč v državi.

+ Korupcija očita »Slovenec« — g. Pribičeviću, ki je splošno znan kot mož, ki se mu korupcija ne more očitati. Naj klerikalci sovražno g. Pribičevića kot političnega nasprotnika, naj se borijo proti njemu, saj to je njihova pravica, ali v borbi naj ne bodo nepošteni in nizki! G. Svetozar Pribičević ima tri rodne brate in navzile temu, da se je on nahajal dolgo na vrhu državne uprave, ni imel od tega nobeden njegovih bratov nobene koristi, nobeden ni dobil kake sinakture, ker nobeden ni šel za tem in tudi g. Pribičević nobenemu ni nič ponudil. Kdor pozna celo življenje g. Svetozarja Pribičevića in njegovo neutrudno delo za narod, bo s studom vrgel iz rok list, ki iz same strankarske zagrizenosti očita svojemu nasprotniku korupcijo.

+ O razkolu v demokratski stranki so se razpisali klerikalni in drugi listi, kakor bi ne vedeli, da med obema skupinama demokratske stranke ni nobene programske načelne razlike, temveč je samo vprašanje taktike, ki ju loči. Razum tega srbskij demokrate ne pozna tako temeljito radičevcev in klerikalcev kakor jih poznajo prečanski demokrate, ki so imeli dosti težkih bojev s tema strankama. V tem tili morda glavni vzrok da sta se obe skupini demokratov ločili v vprašanju politične taktike. Ampak eno je gotovo pri vsem tem: demokratski program narodnega in državnega edinstva bosta nosili tudi v bodoče obe demokratski skupini, s to edino razliko, da bo ena po sedanjih ločitvi — razočarana, ker je zaupala Radiću, Korošču in Spahu. To naj si zapomni posebno »Narodni Dnevnik«, ki z največjim veseljem očita slovenskemu delu demokratov, da so bili vedno na strani g. Davidovića, v zadnjem momentu so pa prešli na stran g. Pribičevića. Na to imamo samo en odgovor: slovenski del demokratov se ni udeležil zagrebskega kongresa in ga ni odobral pač pa se ga je udeležil g. dr. Ravnljar, ki je potem na podlagi sklepov tega kongresa celo ustanovil proslulo »jugoslovensko zajednico« v Ljubljani.

+ Dvojna morala SKS. G. Saša Zelezničnik je glasoviti zeleni atašé v konzorciju kot glavni urednik »Narodnega Dnevnika«, ki v včerajšnjem uvodniku pozdravlja »energičnega Pribičevića« namram Radiću in njegovim »diktatorskim maniram« ter doslovno piše: »... treba je priznati, da je bil g. Pribičević dosleden, pa čeprav je izstopil iz demokratskega kluba«. — Ravno včeraj pa je tudi izšel »Kmetijski list«, ki ga piše isti g. Saša Zelezničnik. In kaj je v njem na brzo roko napisanega na rovaš Pašić-Pribičevićeve vlade? »V demokratski stranki je nastal razcep, ker je Pribičevićeva grupa padla v hrbet svojemu predsedniku Davidoviću in sklenila pakt z radikali... Radikalni dobe svobodne roke za korupcijo v Srbiji, demokrate pa na Hrvatskem in v Sloveniji... Vsi dobri državljani smo se odkrito veselili Radičevega prihoda v Beograd (glej zopet par števil »N. D.« nazaj Op. ur.)... v tem smo že videli boljšo bodočnost za vse.

a prečanskim demokratom se je posrečilo sporazum razbiti z zahrbtnostjo in prevarlo... Dvojna morala in neopisno vodi zelene generale ne v Savez zemljoradnikov, kamor vabijo, temveč v — kavez ali foglevž.

+ V kalopu federalističnega hazarda ni dobrih izsledov, Radičevih alarmov in obenem ekspresnega dostavljanja radičevskih poverilnic, s čemer so federalistični listi zadnje dni dirjali čez drn in strn, so se včeraj pognali tudi preko barriere Pašićevega mandata in — se zaleteli. »Slovenec« je včeraj podajal diagnozo, da »Pribičevića že glava boli«, še huje pa se je vrezal »Hrvat«, ki je še včeraj popoldne na prvem mestu označeval izvirno vest iz Beograda: »Iz najbolje informiranih krugovva doznajemo, da bi sasvim isključena mogućnost, da bi Pašić mogao sastaviti novu vladu!«...

+ Kaj sta zasledovala Radić in dr. Korošec? Dunajski dopisnik londonske »Morning Post« je v sredo obiskal Stipo Radića, ki se je v razgovoru pritožil, da angleška delavska stranka z Macdonaldom na čelu kaže tako malo oziroma nič zanimanja za »hrvatsko vprašanje«. Moji tovariši-poslanci, je dejal Radić, so se le prehodno podali v Beograd in njihov odhod v skupščino absolutno ne pomeni priznanje sedanje države de jure. Mi hočemo le večji vladu, nikakor pa sodelovati v njej. Podpirali pa bi kabinet, ki bi ga sestavili katoliški (!) Slovenci in muslimani. Od izida novih volitev bi nato bila odvisna rešitev raznih problemov, ker hrvatska seljaška stranka ne mara poslušati se nasilnih mer. Hrvatsko vprašanje bi se na primer (!) moralo rešiti v smislu HRSS, ako bi stranka ponovno dosegla sedanje volilne rezultate. Nove volitve bi v ostalem prav gotovo priborile večino federalističnim elementom, ampak v Jugoslaviji je mnogo odvisno od tega, kdo vodi volitve. Končno je izjavil Radić, da vest o njegovem odhodu v Beograd ni točna, ker on »ne mara tvegati življenja!« Pač pa namerava v kratkem se povrniti v London, kjer želi ponovno sestati se z nekaterimi svojimi »prijatelji«, med katerimi je tudi par »odličnih članov konservativne stranke«. — Ali se po tem izjavah Stipe Radića klerikalci še čudijo, ako so demokrate obrnili hrbet opozicijskemu bloku in niso bili toliko neprevidni, da bi šli na limanice g. Radića in Korošca?

Iz demokratske stranke

Izredna skupna seja načelstev JDS za ljubljansko in mariborsko oblast se vrši v ponedeljek dne 31. marca ob 8. uri popoldne v dvorani Kazine v Ljubljani. Poročalo se bo o političnem položaju, o stališču in zahtevah stranke in njeni taktiki. — Isti dan ob 11. uri dopoldne istotam seja Eksekutivne JDS.

Seje okrajnih odborov JDS pomnoženih z zaupniki dotičnih okrajev se imajo na sedežu okrajev vršiti tekom prihodnjega tedna po celi ljubljanski oblasti. Na sestankih bodo poročali člani načelstva JDS. V kolikor datumi niso še določeni naj se, da ne bo kolizij, okrajna vodstva sporazumejo zaradi razsvetlitve nemudoma najkrajšim putem s tajništvo JDS Ljubljana, telefon 128.

Krajevna organizacija JDS za Celje in okolice je imela na praznik dne 25. marca svoj četrti politični sestanek pri g. Fazarincu na Ostrožnem. Tudi to pot je bila udeležba nad vse pričakovanje lepa. Vrhili so se nadaljnji razgovori o pridobivanju novih somišljenikov in o političnem položaju. V kratkem se vršijo na raznih krajih okolice gospodarska predavanja.

SV. PETER POD GORAMI. Javen shod, ki ga je priredila demokratska stranka v gostilni g. R. Gabrona, se je obnesel sijajno. Navzočih je bilo nad 100 volilcev. Govornika gg. Malgaj iz Zibike in Vidgaj iz Rogoške Slatine sta v poljudnih in prepričljivih besedah pojasnila politični položaj, analizirala politično strankarstvo v državi ter poudarjala važnost in doslednost demokratske stranke. Koncem zborovanja je bilo sprejetih več resolucij, kakor za odstranitev kuluka, proti uražanju laških vin v našo državo itd. Demokratski stranki moremo le čestitati, da njeno agilno delo tako lepo napreduje.

Borza

27. marca.

ZAGREB. Na tržišču z efekti je tendenca nespremenjena. Od bančnih papirjev se je dosti povpraševalo po Etno. Pri industrijskih papirjih je vladalo nekaj večje zanimanje za Slavonijo, ki je nekoliko poskočila. Vsi ostali papirji so neznačajno popustili. Zivahnost je bilo trgovanje z državnimi papirji po nekaj nižjem tečaju. — Na tržišču z devizami so bili začetni tečaji na nižji bazi nego včeraj in so proti koncu sestanka dalje nazadovali. Blaga je bilo dovolj, a promet je bil precej slab, kajti kupci se težko odločajo za večje nakupe, ker prodajalci še vedno držijo blago previsoko. Trgovalo se je v glavnem v devizah na Dunaj, Italijo, London in Prago. Notirale so devize: Dunaj 0.114 do 0.116, Bruselj 390 do 0, Bukarešta 41.125 do 44.125, Italija izplačilo 349.9 do 352.9, London izplačilo 348.4 do 351.4, New-York izplačilo 0 do 81.5, ček 80.625 do 81.625, Pariz 437.7 do 442.7, Praga 235.5 do 238.5, Svica 1406 do 1415; valute: dolar 79.75 do 80.75, francoski frank 10 do 457.5, mK 0.09 do 0, lire 846 do 849; efekti: Banka za Primorje 0 do 110, Trgobanka 49 do 50, Brodska 65 do 68, Eksempina 147 do 149, Kreditna Zagreb 146 do 147.5, Hipotekarna 75 do 77, Ju-

goslavenska 126 do 128, Ljubljanska kreditna 245 do 0, Prastrediona 910 do 925, Etno 131 do 138, Slavenska 112 do 118, Srpska 150 do 152.5, Eksploatacija 152 do 154, Dubrovačka parobrodarska 0 do 900, Goranin 0 do 155, Sečerana Osijek 1290 do 1310, Isis 60 do 62, Narodna žumska 121 do 124, Nihag 181 do 182.5, Guimann 955 do 970, Slaveks 620 do 640, Slavonija 193 do 197, Split 1900 do 0, Strojne 160 do 0, Trbovlje 720 do 725, Union 750 do 0, Vevče 183 do 185, 7 odst. investicijsko 67 do 69, Vojna škoda 152 do 155.

BEograd. Blaga je bilo dovolj. Pod konec sestanka se je tendenca neznačajno uvrstila. Notirale so devize: Amsterdam 8000 do 8080, Dunaj 0.1147 do 0.1149, Bruselj 845 do 850, Bukarešta 42.75 do 0, Zeneva 1404 do 1405, London 349.25 do 349.50, Milan 350 do 350.5, New-York 81.2 do 81.8, Pariz 440 do 442, Praga 236.6 do 236.75, Solun 138 do 140; valute: dolar zaključek 81, levi zaključek 57; efekti: Narodna banka zaključek 4000; termini: Milan za 30. aprila 349, Praga za 30. aprila 247, New-York za 30. aprila 81.6.

CURIH: Beograd 7.10, New-York 578.75, London 24.80, Pariz 31.40, Milan 25, Praga 16.825, Budimpešta 0.0085, Bukarešta 3.05, Sofija 4.15, Dunaj 0.00815.

TRST: Beograd 28.50 do 28.80, Dunaj 0.0325 do 0.0335, Budimpešta 0.035 do 0.045, Praga 67.40 do 67.75, Bukarešta 11.75 do 12.50, Pariz 124 do 125.50, London 99.9 do 99.60, New-York 23 do 23.20, Curih 399 do 403, dinar 28.50 do 28.80, aK 0.0825 do 0.0835, dolar 23 do 23.15, angleški funt papir 99.15 do 99.50, carsinski franki (20 zlatih) 89.50 do 90, uradni tečaj zlate lire 447.92.

DUNAJ: Devize: Beograd 866 do 870, Berlin 15.45 do 16.05, Budimpešta 0.91 do 1.01, Bukarešta 364 do 366, London 304.600 do 305.600, Milan 3069 do 3081, New-York 70.935 do 71.155, Pariz 3877 do 3893, Praga 2071 do 2081, Sofija 501 do 505, Curih 12.275 do 12.325; valute: dolarji 70.800 do 71.200, funti 302.800 do 304.400, francoski franki 3850 do 3880, lire 3005 do 3085, dinarji 862 do 868; efekti (v tisočih): Trgobanka 37, Hrv. hipotekarna 70, Hrv. eksempina 122, Slavonija 115, Jugoslavenska 50, Trbovlje 610, Sarajevska pivovarna 1000, Zenica 1350, Jesenice 1600, Gutmann 823, Slaveks 400, Sečerana Osijek 1275.

PRAGA: Beograd 43.15, Dunaj 4.88, Berlin 7.835, Rim 153.75, Budimpešta 4.775, Pariz 192.50, London 150.05, New York 34.75, Curih 605.

BERLIN: Beograd 5.58, Dunaj 6.08, Milan 18.05, Praga 12.21, Pariz 23.04, London 18.05, New-York 4.10, Curih 72.62.

LONDON: Beograd 345, Berlin 19.12, Pariz 78.62, Rim 99, Curih 24.85, New York 430.37, Dunaj 305.000, Bukarešta 820, Praga 147.75.

NEW-YORK: Beograd 123.50, Berl 22.50, London 430.37, Pariz 548.50, Cur 17.32, Rim 433, Dunaj 1412, Budimpešta 16, Praga 290.50.

Panika

Z mladeniško naglicio ko reže po ulici, nič ne pazi na občinske mlake in l v »Slovenca« gleda. Lica mu rde. Evi starem organiziranemu »naprednjaku« se izpolnjuje stara želja, v zeml domači direktor cveti. Klerikalija! že izdelala podrobni načrt, sestavil listo svoje »avtonomije« zločesteg spomina in marsikateri liter se je včeraj potopil na račun proslave novimenuvanj. Ti boš na tej gimnaziji rektor, ti boš tu, jaz tu, ti tam; teg in tega na očlagamo, žk, žk, žk! »Zjutraj je torej mož hitel po ulici »Slovenec« v roki in vsakega prijatelja je pozdravil: »Jaz bi se z vsaki vadijal, da bo nova vlada še danes sestavljena, jutri pa pridemo mi na sto. Pri nas pojde bolj naglo, kak nekoč, ko...«

Opoldne je mož sklonjeno stal pr črno tablo naše redakcije, po obedu letel k »Narodu«, popoldne se je zonet gnetel pred našo upravo. K bo? Kaj bo? Kdaj bo? Kako bo?

Zvečer pa so vsi skupaj pospravili pripravljene zastave, odpovedi naročene večerje, in kjer so imeli povodane sestanke, so obhajali smino svojih nad, kleti to proklete j litiko, jalovi blok, »nezanesljivost Davidovića, nerodnega Korošca in kratk ferdamanega Pribičevića, vzdil vali in se poskušali tolažiti z divj grožnjami. Vsi novo designirani »zniki in funkcionarji so legli k zasizenem »očitku, trudni od naporn sprehajanja od jutranje »Slovence« do opoldanske »Narodeve« in por danske »Jutrove« črne table ter telefonskega vika in krika.

In vse to, da izveč, česar nisi pri koval. Korošec še vedno v opoz 21 tigrov še vedno nima druge besed kakor v »Domoljubu«, in še celo v raj v hotelu aretirani dolenski žup ne vé, na koga se bo obrnil za sv postarico. Konzistorij le ni za to merna instanca. Radić je prise ostal pa tam, kjer je bil, in moje rektorstvo, uh... Toliko pohoj nad, ap vse na en dan... Strašna ta politika, strašna! Jaz se jej slo no odpovedujem. Kvečjemu, da »idejno podpiral« protivnike de kratov, kakor marsikdo, ki je bolj gurno odžagan.

M. A.

Naročajte dnevnik „Jutro“

Naši kraji in ljudje

Sremski Karlovci

Oj, Karlovci, mesto moje dragol!

Ako danes vprašam jugoslovanskega študenta kaj o Branku Radičeviću, ti naj brže o tem ne bo vedel ničesar povedati. Včasih je bilo drugače; vključno temu, da nismo živeli v eni državi, smo se zanimali za srbsko literaturo. Najbližji nam je bil v njej seveda — Branko. Citali smo njegov »Djački ristanak« in smo čutili, da je to naša pesem, pesem mladosti, radosti in bratstva. Za Sremske Karlovice smo komaj vedeli, a videli smo jih živo pred duševnimi očmi in v naših mladinskih srečih je odmevala pesem tega neznanca, a nam tako dragega kraja, iz katerega je izšel znanilec srbske pomladi.

Pozneje sem mnogokrat želel videti to kraj, toda šele pred par leti sem končno prišel v Sremske Karlovice. Peljali smo se iz Novega Sada. Dolg most čez Donavo vodi naravnost v predor pod staro trdnjavo petrovaradinsko in ko pridemo iz predora, se nam odpre zanimiva panorama med Donavo in Fruško goro: na eni strani ravnica z razvaljavajočo se Donavo, z močvirji, visokim ločjem in jastami ptič, na drugi strani pa vinjski griči in zelene gorice z belimi naselbinami. Tako hiti vlak naprej in se ustavimo v Sremskih Karlovcih.

Ze kolodvor sprejme potnika z nekako prijaznim obrazom: ves peron je obrabljen z vinske trto in nehoti čutimo, da smo v nenavadnem kraju; pravoslavni svečniki hodijo po peronu v svojih črnih oblekah, s častiljivimi bradami in dolgi lasmi; no da, saj je v Sremskih Karlovcih patrijaršija, središče srbske pravoslavne cerkve. Sem so pribežali Srbi pod patriarhom Crolevičem l. 1690 in tu je nastalo prvo središče novosrbske kulture, kajti Srbija onstran Donave je bila pod turškimi jarmom. Tu se je vzgajala nova mladina in bogati kraji okoli Fruške gore so dali prebivalcem dovolj blagostanja, da so se mogli posvetiti tudi kulturi. S patrijaršijo je bila združena tudi šola in tako je nastala tu gimnazija iz katere je izšel Branko.

Široka cesta drži v mesto. Ob levi strani stoji visoko poslopje sredi legega vrta — to je bogoslovje. Na desni strani je sredi parkov patrijaršija s stolno cerkvijo in tam na koncu nas pozdravlja gimnazija, ki nas zanima že po svoji arhitekturi. Vstopimo skozi ograjo na vrt in glej, tu stoji spomenik Branka Radičevića. »Oj, Karlovci, mesto moje dragol«

Da, taki so Karlovci, kakor smo jih v duhu gledali takrat, ko smo citali »Djački ristanak«. Nad mestom se dvigajo vinjske gorice visoko na greben Fruške gore, ki tu v nekakem polkrogu objemlje šodovito lepo in bogato pokrajino, sredi katere leže Karlovci. Tu je cvela prva srbska pomlad in iz nje je vzrastle naša mladost — pesnik Branko. Pot ga je zanesla v svet, toda ostal je zvest svojemu dragemu kraju in njegova pesem je bila odmev njegove domovine. Ko je v Srbiji vladala še turška sila, se je v tem lepem delu naše skupne domovine razvijala mlada kultura, ki je postala temelj novosrbske književnosti. Kakor čutimo v okolici Bleda duha Prešernovega, tako čutimo v Sremskih Karlovcih Branka Radičevića in od vseh strani nam odmeva njegova mlada pesem. Tu čutiš, da res razumeš pesnika šele ko prideš v njegovo domovino.

Prešeren, Preradović, Branko Radičević tvorijo jugoslovansko romantično trojico: Prešernove »Poezije« (1887), Preradovićevi »Prvenci« (1846) in Brankove »Pesme« (1847) so tri knjige jugoslovanske pomladi. Najmlajši je bil Branko — doživel je komaj 29 let — in nam se zdi kakor cvet, ki je vzrastle iz cvetočih vrlov Sremskih Karlovcov predno je zasijalo solnce preko njih na jug.

Nasilje nad „Km tijsko družbo“

Kako bi izgledalo, ako bi prišli v vladno klerikalno, kaže primer »Kmetijske družbe«. V tajnih pogajanjih s homogeno diksalno vlado so dosegli, da se je volitev odbora zavlekla preko 31. marca. Zda pa g. Šporn ukazuje, da se morajo sprejeti vsi, ki jih vpiše SLS. In zanje plačilo, še naknadno za članine in da se naj volitev vrši na podlagi novega članstva.

Kmetijska družba ima polagati na prihodnjem običnem zboru račune o svojem delovanju in denarnem poslovanju za dve leti, za l. 1922. in za l. 1923. Te račune naj polaga pred novimi člani za l. 1924., ki se sedaj z agitacijo in z nakupovanjem nabirajo po vsi deželi od strani klerikalne stranke! Pri posameznih podružnicah se je nabralo že po pet- in večkrat toliko članov, kakor so jih imele prej. Vprašamo, li ni to nasilstvo, da se hoče družbo pod patronanco pokrajinske uprave z zahrbtno agitacijo in z nakupovanjem novih članov spraviti v roke klerikalne stranke? Vprašamo pa tudi, ali je prav, da naj odločujoče o družbenem delovanju člani, ki šele sedaj nanovo pristopajo na komando in s podporo klerikalne stranke? Družba je danes povsem avtonomna nadstrankarska korporacija in bi se ji ne smela sila delati, ne od klerikalne stranke, še manj pa od vlade.

Za celo akcijo stoji nenasična bisaga in Gospodarska zveza. Kdo pa daje denar za akcijo SLS? Tudi to bo prišlo na dan. Zasukrat pa prosimo: čitajte te dni »Slovenca«, kako divja. Tako, kakor že lačni zverini pred nosom odmakneš plen.

Svedrovci in uzmoviči

Ljubljana, 27. marca.

Po večtedenskem trudopolnem delu so se naši policiji posrečilo končno vendarle prijeti nevarno vlomilsko družbo, ki je postala že pravecati strah Ljubljane. Na praznik sv. Jožefa so namreč že nekaj ur pred vdomom opazili nekateri pastanti, da se je potikala okoli Keršičeve gostilne sumljiva trojica, obstoječa iz dveh moških in mlade ženske. Policija je šla za temi sledovi in informacijami, ter je prišla tatove v stanovanju onega izmed njih, v hiši št. 9. Ulica na grad.

Kako se je čedna družba našla.

Francetu Dobrunu, čevljarškemu pomočniku, sedlarskemu pomočniku Avgustu Prekuhu, Antonu Bončurju, čevljarškemu pomočniku Josipa Kieselu, ter nekemu hčemu trgovskemu uradniku že dalje časa ni dila njihova obrt in delo. Organizirali so se zato v močno skupino, ki je sklenila, da bo živela na tuj račun potom tatvin in vlomov.

Eden izmed družbe je pred nekaj dnevi izvalil od doma še 16letno S. K., ki je imela nalog oprejanja za ugojnimi prilikami in izsleditve krajev, kjer bi se izplačala njihova delavnost. Vlomilci so si kmalu nabavili popolno moderno vlomilsko orodje. Delali so tudi deljeno, kakršen je bil pač značaj vroma. Kjer pa je bilo treba večje opreznosti in prevejanosti, so delali skupno. Polagoma so si obremenili vest s številnimi večjimi in manjšimi vromi in še več s tatvinami. Zbirali so se običajno v Dobrunovem stanovanju v Ulici na grad. Prenočevali pa so tudi po okoliških kozolcih in skednjih in to posebno takrat, kadar se jim je mudilo z ukradenimi roba naprej na deželo, koder so jo spravljali pri kmetih v denar.

Na račun okradenosti so si čisto privoščili tudi kako šalo. Na dvorišču pri Keršiču so namreč naslednjega dne odložili nekaj manj vredne robe, katero so ponoči odnesli, pozneje pa v zasneženih prileh nazaj. Značilno je, da je bilo v isto sobo vlomljeno že pred dvema letoma na enak način in je bilo takrat odnešeno obleke za 2 tisoč Din. Zato je obstojal

sum, da so bili takratni vlomilci isti, kakor v zadnjem slučaju. Aretiranci so prišli dosedaj sledeče vrome: Pri Keršiču v Šiški, v Vidrov bufet na Dolenjskem kolodvoru, poskušani vrom pri čevljarju Dolencu v Florjanski ulici št. 16, v stanovanje gostilničarke Lovšin v Gradšču, v gostilno Bizjak na Tržaški cesti, tatvino v podstrešju hiše št. 17 na Dunajski cesti, v izlozbo pri Bračku na Dunajski cesti, v podstrešje v Sodni ulici št. 6, poskušani vrom pri dr. Pircu v Cigaletovi ulici, v stanovanje Stefanije Klemenc na Vožarskem potu št. 1 itd. Kradli so vse, kar jim je prišlo pod roke in se je dalo odnesti: zlatino, dragocenosti, obleke, denar itd. Policija jih je zajela v ponedeljek dopoldne v Dobrunovem stanovanju. Prekuh je hotel skočiti skozi okno, kar pa se mu ni posrečilo. Kljub temu pa ni izgubil upanja, da se mu posreči uiti roki pravice in je celo pozneje ko je bil v svojo fotografirano priveden na policijo, še enkrat ubežal in zidjal skozi Šubicevo in Levstikovo ulico proti gozdu. Pod Rožnik, pa so ga ustavili pasanti in izročili stražniku. V sredo popoldne so bili zbrani že vsi ptički in odpravljeni v zapore, kjer čakajo sedaj obsodbe.

Od mrtvih vstala

Nenavaden, a resničen dogodek.

»Primorski Novi List« poroča, da se je to dni zgodil ob našem Primorju sledeči interesantni slučaj:

V vasi Krenovac, občina Grobnik, je živela in še živi kljub svoji »smrti« 65letna starica Romana Miculinič. Dne 18. t. m. je starica odpotovala po opravkih na Reko, a se je kmalu vrnila. Ko je dospela domov, ji je postalo slabo, a okrajni zdravnik ni mogel ugotoviti bistva bolezni. V soboto, 22. t. m. je starica obležala brez znakov življenja in vsi so bili prepričani, da je umrla. Opravili so domače mrtvaške obrede, jo položili v rakev na mrtvaški oder. Pogreb »blagopokojne« je bil določen za nedeljo. Toda v nedeljo zjutraj se je starica prebudila iz »večnega« spanja, odprla oči in se seveda grozno prestrašila. Živa v rakvi! Dasi v smrtnem strahu, se je vendar kmalu zavedla položaja, vstala in pričela hoditi po prazni sobi.

Nič manj pa se seveda ni prestrašila sosed, ki je prvi vstopil v sobo, da blagoslovi mrtvo s cvetjem obsuto truplo. Ko je zagledal »živga mrtlica« je kot blazen ubežal na ulico in obvestil ljudstvo o čudežnem dogodku. Čudo božje so vzklicali ljudje. Žene so zapustile svoje dele, cerkev se je hitro izpraznila in množica ljudi je krenila proti hiši Romane Miculiničeve. Dospel je tudi okrajni zdravnik, ki na splošno veselje ni mogel ugotoviti smrti, ampak le trenutno omrtvelost. Ljudje so se nato vrnili domov in si razlagali vsak na svoj način nenavadni čudež. Mnogi so bili tudi tamenja, da bo poprej prišla kamela skozi uho šivanke, kot starica v nebesa.

ZANIMIV TESTAMENT BEOGRAJSKE RODOLJUBKINJE.

V zadnjih dneh se je na beograjskem sodišču razpečala oporoka srbske rodoljubke Sofije Pribo, roj. Magazinović. Blag pokojnica je zapustila vse svoje imetje, v znesku štirih milijonov dinarjev, srbskemu zdravniškemu društvu, kateremu je sporočila željo, da se osnuje poseben fond, ki bo nosil njeno ime in ime njenega sina. Iz tega fonda bo zdravniško društvo črpalo podpore za dijake-medicine. Interesantno je, da se fond po testamentarnem določilu sme uporabljati samo za dijake, nikakor pa ne za dijakinje. Rodoljubka je izrecno poudarila ta svoj motiv. Zapisala je namreč, da se ima za vsa razočaranja svojega življenja zahvaliti — samo ženskam. Pokojnica je poleg tega ostavila več dragocenih predmetov, ki imajo zgodovinsko vred-

nost narodnemu muzeju v Beogradu. Med temi predmeti se nahaja zgodovinska miza, na kateri je knez Mihajlo podpisal pogodbo o predaji mest ter starinski pehar iz srebra, iz katerega je pil knez Mihajlo, ko se je oženil.

Dopisi

JEŽICA. Predavanje prof. Dolžana »o postanku naše zemlje«, ki smo ga v »Domovini« najavili za jutri dne 29. marca pri Ruskem carju, odpade in se vrši drugo soboto. Vabimo pa vse starše, da pošljejo jutri ob 4. uri mladino k skioptičnemu predavanju v Društveni dom. Predava g. dr. Ivo Pirc kot predavatelj »Društva za gojitev treznosti« o posledicah pijančenja za mladino. Vstop prost.

TOMISLJ. Naši podkriški klerikalci niso nič boljši kakor drugod. Sedanja napredna večina v občinskem odboru jim ne da miru. V kmetijski družbi smo jim doslej pustili svobodne roke. Zastopani so bili v odboru in pri vseh podjetjih. Toda klerikalci ni nikoli zadovoljen, on zahteva komando. Privilegirani zastopnik krščanstva je začel nabirati nove člane v okolici Tomislja in tudi v vasi, kjer nima skoro nobenega pristaja. Nabral jih je toliko, da jih ni mogel nestrati, zato je padel, se pobil na nogi, da so ga morali peljati domov. V odboru za nove zvonove je bil ta županski kandidat celo blagajnik, vendar pa to mesto ni bilo zanj, ker ni bil načelnik. Zna pač voziti samo tedaj, če hodi sam na delu vprege. Sedaj se druži z agrarnim županom iz Lip, da bi mu pomagal zopet na županski stolec. Župana bi bila rada oba. Bomo videli!

ZALOG PRI LJUBLJANI. Tukajšnja Čitalnica nam je nudila v nedeljo zopet lep popoldan s Finžgarjevo igro »Naša kri«. Poznalo se je spretno vodstvo g. Stembergarja. Vloge so bile srečno razdeljene in so vsi igralci izborni razdelili svoje naloge. Igralo se je gladko in nepriljubljeno, nekateri prizori pa so bili naravnost dovršeni. — Pred dobrim mesecem nam je nudil čitalniški pevski zbor in godbeni odsek vrlo uspešni koncert pod vodstvom g. Kregelja. Več pesmi so morali ponoviti. Prireditve Čitalnice, ki ima vedno več članov, so silno priljubljene, kar seveda silno jezi gotove kroge okoli farovža, ki vedno premišlujejo, kako bi nas zatrli. Zato delajo hudobne pritožbe in nas napadajo v svojih zakonitih listih. Seveda jim vse skupaj nič ne pomaga, kajti vsaka prireditev Čitalnice je boljše obiskana. Čitalnici pa ključemo: Le naprej po zahtirani poti do novih uspehov!

ZIRI. Po zaslugi našega župnika je stalovanje mizerija pri nas prekosila celo ljubljansko. Poleg dvonadstropnega župnišča, v katerem bi lahko stanovalo najmanj 10 stank, je kupil še obširno dvonadstropno hišo in tamkaj namestil trgovino in gostilno. Hotel je kupiti tudi še več drugih poslopj, da bi s stanovanjsko mizerijo pritiskal na naprednjake, kar pa se mu ni posrečilo. V novo kupljeni hiši je skušal dobiti prazno stanovanje orožnik S., ki mora že pol leta stanovati s svojo družino v nekem podstrešju. A vse njegovo prizadevanje je bilo dosedaj zaman. Stanovanje je še vedno prazno in je g. župnik baje izjavil, da ga pod nobenim pogojem ne pusti useliti se v njegovo poslopje.

KOČEVSKA REKA. V zadnji »Gottscheer Zeitung« je bil iz Dolenje Brige lansiran dopis, na katerega moramo odgovoriti. Dopisnik se pritožuje čez komaj dobljeno šolo, češ da so njegovi so-mišljeniki pričakovali popolnoma drugačo šolo, namreč nemško in pravi dobe-sečno: »Naši otroci ne razumejo učitelja in grede slabe volje v šolo«. Razumemo, ker so nahujskani od drugih. Dopisnik pa je pozabil povedati, da je večina otrok slovenskega pokolenja. Nismo se pozabili, kako ste svoječasto fabricirali Nemce. Otroke slovenskih staršev, ki še danes komaj za silo lomijo kočevski jezik, ste potujčili in popačili njihova ime-na. Razumljivo je seveda, da Nemcem ni všeč, ako skušamo sedaj pridobiti te

ljudi nazaj v naročje svojega naroda. Pomagalo pa vam ne bo nič. Naj vam le bo v želodcu gibanje med sovaščani slovenske narodnosti, le naj vas boljše igre, katere je uprizoril mladi dramatični krožek. Mi ne vcepjamo sovraštva; ampak želimo samo, da se slovenski živelj respektira. Vi pa imate svoje pravice za-jamčene v ustavi, katere vam noče nihče kratiiti. Časi, ko ste vihleti biš nad našimi rojaki, so že davno minili in pomagali sedaj ne bodo niti napadi na posamezne osebe, s katerimi hočete sovaščane prisiliti, da se podajo zopet pod vašo komando. Prizadeti učitelj bo pa že našel pota in sredstva, da na primeren način in temeljito odbije vaš napad.

TEHARJE. Vsakoletni sredpostni živinski sejem v Teharjih je navadno dobro obiskan. Letos pa se je nabralo še prav posebno mnogo občinstva in prignalo tudi dosti živine. Kupčija je bila živahna. Za boljše kakovost goveje živine se je plačevalo 12.50 do 13 dinarjev. Kljub precejšnjemu padcu cen se cene mesa v mesnicah še niso znižale.

PTUJ. Tukajšnji Sokol je priredil v preteklem predpustu sijajno maskarado, pri kateri so vzbujale dekoracije vsestransko občudovanje. Odbor izreka bratsko zahvalo vsem, ki so s svojim delom pripomogli k velikemu moralnemu uspehu. Kljub pripravam za maskarado pa Sokol ni zanemarjal dela v telovadnici. To bo pokazala akademija, ki se bo vršila v nedeljo dne 30. marca ob 3. uri popoldne v društvenem domu s peštrim sporedom in nastopom vseh oddelkov. Pri diti vsi, da vidite naše delo in nas okrepite za nadaljnje težke naloge.

Napredovanje rezervnih oficirjev

NOVI REZERVNI PODPOROČNIKI.

S kraljevim ukazom so bili imenovani naredniki-dijaki za rezervne podporočnike pri pehoti:

Mirko Sever, Zoran Škerl, Josip Pogačnik, Milan Guzelj, Vinko Gajšek, Bruno Favaj, Milan Florjančič, Jernej Sturm, Ivan Stibilj, Franc Zupane, Ivo Punčuk, Jakob Lotnik, Stanko Rudež, Ivo Premk, Josip Račič, Nikolaj Drobňak, Ivan Škerjanec, Andrej Lah, Ivo Potisek, Lad Se-dej, Ciril Jamnik, Alojzij Pečnik, Fran Vardjan, Josip Baš, Branko Majcen, Božidar Venk, Josip Valenta, Fran Kvas, Leopold Debevec, Fran Primožič, Miha Sajovic, Vladimir Pavelšek, Ciril Bremec, Bogoslav Zagar, Anton Ogrin, Ivo Režek, Fran Jare, Josip Jermola, Milan Kremžar, Mirko Brolih, Fran Gaber, Fran Spicer, Josip Majcen, Fran Rupnik, Anton Kamel, Miroslav Kvas, Josip Žigon, Karol Kotnik, Edo Ferenček, Zmagoval Kožman, Milan Zupančič, Janko Segula, Simon Gorisšek, Leopold Zorič, Anton Mak, Andrej Viecek, Rudolf Kutnjak, Franc Erženjak, Otokar Zagar, Anton Repnik, Stanko Grapotnik, Ivan Jurčec, Mirko Kogej, Friderik Pregelj, Metod Novak. Dalje rezervni naredniki: Fran Gregorič, Fran Lukman, Ladislav Koh, Leopold Logar, Zoran Hribar, Josip Hribovšek, Ivo Potokar, Alojzij Jač, Stefan Lončar, Rudolf Sevnik, Rafael Lipovšek, Josip Pukl.

Za rezervne konjske podporočnike: Ciril Pogačnik, Alojzij Zabret, Egon Zupane. Za rezervna inženjerska podporočnika: Jakob Bovič, Henrik Vilfan.

Za rezervne kapetane II. razr. pri artilleriji so nadalje imenovani: Stanislav Javornik, Joško Janež, Danilo Gorjup, Alfonz Sirk, Josip Zorko, Anton Majcen, Stane Premelj, Vlad. Kalan.

Za rezervne poročnike rezervni podporočniki:

Pavel Ješe, Franc Vidmar, Aleš Pavlin, Herman Klinar, Dioniz Valjavec, Viktor Kamenar, Ferd. Sušteršič, Anton Vovk, dr. Aleks. Primožič, Ivan Bavdek, Mirko Cilavec, Anton Detela, Vlad. Šubice, Pavel Kavčič, Pavel Perles, Marjan Sajovic, Ivan Sever, Dušan Podgornik, Vlad. Gajšek, Josip Lončarič, Silvester Kogelnik.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama:

Petek, 28.: »Cezar in Kleopatra«. E. Sobota, 29.: »Danes bomo tičeli«, delavska predstava. Izv. Nedelja, 30.: »Cezar in Kleopatra«. Izv. Ponedeljek, 31.: »Kamela skozi uho šivanke«. C.

Ljubljanska opera.

Petek, 28.: »Možiček« in razni plesi. D. Sobota, 29.: »Faust«. Gostovanje gospe Debelcke. Izv. Nedelja, 30.: »Faust«. Izv.

Šentjakobski oder v Ljubljani.

Nedelja, 30.: »Zakonske zmešnjave«.

Celjsko gledališče.

Sobota, 29.: »Vzgojitelj Lanovec«. Šolska predstava ob 16. uri.

Mariborsko gledališče.

Petek, 28.: Zaprt. Sobota, 29.: »Prodana nevesta«. Slavnostna predstava. Gostuje g. Krizaj iz Zagreba.

Šentjakobski oder v Ljubljani uprži-

o v nedeljo 30. t. m. krasno veseloligro »Zakonske zmešnjave«. Igra se je uprži-orila že dvakrat s popolnim uspehom. Posebno nastop rodoljuba Plešivca vzu-ba vedno salve smeha. Kdor želi zabava

Muzejsko društvo v Mariboru

Maribor, 25. marca.

V nedeljo dne 23. marca predpoldne se je vršil občni zbor mariborskega muzejskega društva, ki je bil kljub veliki važnosti že 22 let delujočega društva skrajno slabo obiskan. Istočasno je namreč zborovalo društvo stanovanijskih namemnikov in se je vršil sešestan starih članov »Sokola«.

Društveni predsednik prof. dr. Kovačič je podal v kratkih besedah poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu in je začetel smernice bodočemu delu. Sporedno in v sporazumu z »Zgodovinskimi društvoma«, ki je namenjeno celi mariborski oblasti, deluje društvo po svojih pravilih v ožjem delokrogu v mariborskem mestu, vzdržuje muzej s historično-kulturnim in naravoslovnim oddelkom, katerega namerava izpopolniti z pomočjo zgodovinskega društva z umetno-obrtnim in etnografskim oddelkom. Tako bo ta muzej eno najvažnejših kulturnih ustanov, tembolj, ker bodo morale po muzejskem zakonu vsa historič-

ne izkopine iz mariborske oblasti ostati tukaj. Pridružil bi se mu naj tudi diocesanski muzej, ki itak radi pomanjkanja prostorov ni urejen. V mariborski muzej bi morali priti tudi vsi predmeti iz avstrijskih muzejev in arhivov, ki se nanajšajo na našo domačo zgodovino. Le tukaj bodo dostopni in tudi primerno upoštevani od domačih znanstvenikov, dočim bi povsod drugod bili brez pomena. Ker se muzej stalno širi, bo naloga bližnje bodočnosti, vzdigniti muzejsko poslopje v Cankarjevi ulici za eno nadstropje.

Iz poročila društvenega tajnika prof. dr. Herica posnemamo, da je društvo štelu v preteklem letu 536 članov (leta 1922: 621), društveni muzej pa je obiskalo 4410 oseb, ne všteti korporacije in šole, proti 2207 osebam leta 1922. — Nad tisoč obiskovalcev je posetilo muzej med lanske obrtno razstavo. Muzejske zbirke so se vsestransko pomnožile, na primer z izkopinami iz halštatske in rimske dobe iz Veržeja, z zbirkami starih srebrnih in medenih arabskih novcev, s staroslovenskimi okraski, z vojnimi znaki, z večjo zbirko morskih školj in rudnin itd. Darovani so bili muzeju ostanki slovenske zastave, katero so leta 1848 nemškutarji v Ljutomeru raztrgali slovenskim narodnjakom, kupljena pa je bila srebrna žepna ura A. M. Slomška.

Blagajnik g. Peter je poročal o precej ugodnem denarnem poslovanju. Z odobravanjem se je vzel na znanje, da je

mariborska občina nakazala društvu za leto 1923 in 1924 po 2500 Din podpore in se večji znesek pričakuje tudi od prosvetnega ministrstva. Žal, da je zadnji nemški odbor vsa razpoložljiva gotovina 11.000 K po prevratu naložil v Gradcu, tako da je društvo vsled padca avstrijske valute po politični nestrpnosti takratnega odbora oškodovano za velik znesek.

Pri dopolnilnih volitvah sta bila soglasno izvoljena profesor dr. Dolar in okrajni sodnik Vrabl za pregledovalca računov.

Ta občni zbor je znova pokazal, da muzejsko društvo na tihem, toda vztrajno goji važno kulturno delo, pogloblja in širi smisel za domačo zgodovino in ljubezen do domačije. Zasluži vsestransko podporo in radi nizke članarine pet dinarjev letno tudi večjega zanimanja in pomnožitev članov.

Sienkiewicz-Mole, Potop. Zgodovinski roman. 1. in 2. snopič. V Ljubljani 1924. Založila Tiskovna zadruga. Strani 123. Cena s poštnino vred 25 Din. Z istim zadovoljstvom kot roman »Z ognjem in mečem« se sprejela naša javnost tudi roman »Potop«, ki je začel izhajati v snopičih pri Tiskovni zadruzi. Tudi druga knjiga Sienkiewiczevih del je okrašena z lepimi ilustracijami. Naročila sprejema Tiskovna zadruga v Ljubljani.

Naši slikarji na umetnostni razstavi v Gorici. Prihodnji mesec se odpre v Gorici umetnostna razstava domače upodab-

ljajoče umetnosti. Udeležo se jo s svojimi slikami in risbami tudi Slovenci Čargo, Pilon in Spazzapan.

Slikar Veno Pilon med Italijani. V galeriji Brogaglia v Rimu se je te dni otvorila kolektivna razstava slik Vena Piona. Razstava vzbuja veliko zanimanje med posetniki in v krogih rimskih upodabljalcev umetnikov. Pilonovi umotvori so občinstvu na ogled dva tedna. Mednarodna jury za XIV. svetovno umetnostno razstavo v Benetkah je sprejela Pilonov »Amour simplex«. Reprodukcijske grafike je bila svojčas priložena »Trem labodom«. Pilon bo potemtakem edini umetnik, ki bo v Benetkah zastopal Slovence in sploh Jugoslovane.

Gostovanje Hudožestvenikov v naši državi se zavleče. »Hudožestveni teater« je moral svoje gostovanje v Solfri podaljšati ter prihod, oziroma povratek v našo državo nekoliko odgoditi. S tem se bo zavleklo hudožestveniško gostovanje v vseh naših mestih, v Sarajevu, Splitu, Dubrovniku, Ljubljani in Mariboru. Iz Solfri se povrnejo Hudožestveniki v Jugoslavijo šele meseca aprila. Najprej bodo gostovali v Sarajevu, kjer nastopijo 9. aprila. Ta večer uprizore »Črešnjav vrt«, naslednje dni pa ostali že naznanjeni program.

Smrt srbske tragedijne. V Beogradu je te dni umrla igralka Milka Grgurova, ki se je nad 40 let udeleževala na srbski pozoriščni Grgurova je bila tragedijna velikega stila, kakor jo imenujejo beograjski listi, srbska Sara Bernhardtova. Rodila se je 14. februarja 1840. z

Domače vesti

* **Konzulat češkoslovaške republike v Ljubljani** poziva tem potom vse v Sloveniji se nahajajoče češkoslovaške državljane, rojene leta 1902., 1903. in 1904., da se v najkrajšem času, najpozneje pa do 10. aprila 1924. pisanim putem prijavijo tukajšnjemu uradu ter navedejo poleg rojstnih podatkov ter mesta pristojnosti v CSR. tudi natančen naslov. Podatki so konzulatu potrebni vsled naborov, ki se bodo vršili v mesecu aprilu. Dan nabora bo pravočasno objavljen v časopisih.

* Na ljubljanski univerzi je vpisanih v poletnem semestru letošnjega šolskega leta 1146 slušateljev. Filozofsko fakulteto obiskuje 217 slušateljev, med njimi 47 slušateljic. Juridična fakulteta šteje 324 slušateljev, 7 slušateljic, medicinska 67 slušateljev in 6 slušateljic. Tehnikov je 429, od teh 6 slušateljic, teologov pa je 109.

* **Gremij trgovcev v Ljubljani**, gremij trgovcev ljubljano-okolice in Zveza trgovskih gremijev in združenj za Slovenijo v Ljubljani naznanjajo, da se s 1. aprilom tega leta preselijo iz svojih pisarniških prostorov Gradila 17. v nove prostore palače Kreditne banke I. nadstropje. Vhod z Aleksandrove ceste.

* **Telefonska zveza z Italijo**, Ministrstvo pošte in brzojava je odredilo, da se izgradi telefonska proga, ki bo spajala našo državo z Italijo. Proga bo šla iz Zagreba preko Ljubljane ali Reke na Trst, Benetke in Milan. Beograd ne bo mogel imeti direktno zveze z Italijo zaradi prevelike oddaljenosti.

* **Smrtina kosa**. Dne 23. t. m. je umrl na Penikvi ob juž. žel. posestnik Jernej Zdošek, brat znanega planinca g. učitelja Zdoškega v Storah. Bil je naroden mož in dobro znan tudi v lovskih krogih. Naj počiva v miru!

* **Milka Grigurova**. V Beogradu je umrla v starosti 84 let nekdanja ljubljanka beograjske gledališke publike, Milka Grigurova. Rojena v Somboru, je bila od leta 1868. do 1901. članica beograjskega gledališča, kjer je zadnjič nastopila leta 1912. Nastopila pa je ponovno tudi v Mostarju skupno s pokojnim pesnikom Aleko Šantićem. Njeno truplo je bilo izloženo v foajerju maneža, odkoder je bil v sredo pogreb.

* **Češko-jugoslovaška poroka**. V Pragi se je prošlo soboto vršila poroka tamkajšnjega odvetnika dr. Riharda Šidlova z gospodično Marico Vojnovičevo, hčerko bivšega jugoslovaškega ministra doktor Ljuba Vojnovića. Priči sta bila ženinov brat dr. Otton Šidlov, načelnik v ministrstvu pošte in brzojava, za nevesto pa Ljuba Nešić, naš poslanik v Pragi.

* **Palača češkoslovaškega poslanstva v Beogradu**. Češkoslovaško ministrstvo za zunanje zadeve je razpisalo natečaj za načrte zgradbe nove palače v Beogradu, v kateri naj bi bila nameščena češkoslovaška zastopstva. Natečaj se lahko udeležijo jugoslovaški in češkoslovaški državljani. Za najboljši načrt so določene tri nagrade v znesku 15.000, 10.000 in 7.500 češkoslovaških kron. Načrti se morajo najkasneje do 31. maja 1924. predložiti ministrstvu za javna dela v Pragi.

* **Češkoslovaški gosti na Jadranu**. Na naš Jadran prispejajo prvi gosti — naši severni bratje Čehoslovaki. Večja skupina češkoslovaških gostov je v nedeljo preko Sušnice odpotovala v Dalmacijo, kjer namerava ostati do meseca junija. Izjavili so, da pride letos, ako bodo prometne zveze ugodne, nad 100.000 gostov iz Češkoslovaške. Doslej so prihajali na jug večinomoma gosti iz Češke, sedaj se zanimajo za Jadran tudi izletniki iz Moravske in Slovaške.

* **Jugoslovaška izdaja »Prager Presse«**. Znani češkoslovaški dnevnik »Prager Presse« izda okoli 15. aprila posebno številko, posvečeno izključno naši kraljevini, ki bo gotovo vzbudila veliko zanimanje. Njen namen je, razpravljati o našem gospodarskem razvoju in okrepiti odnosje med kraljevino SHS. in Češkoslovaško republiko zlasti na narodnogospodarskem polju. Poleg tega prinese več član-

kov ter razprav o naši kraljevini izpod peresa znanih strokovnjakov. Na pomladanskem velesojmu v Zagrebu bo imela »Prager Presse« poseben kloak, kjer se bo prodajala omenjena posebna izdaja. Opozorjamo naše krole na to izdajo ter na ugodnost inseriranja v njej.

* **Imenovanje v cenilno komisijo**. Za politični okraj Celje (okolica) je imenoval delegat ministrstva financ za člane cenilne komisije: Iv. Habjana, gostilničarja in posestnika v Šmarju pri Jelšah, Jakoba Klenovška, strojarja v Trbovljah, Dominika Bezenčka star., posestnika v Frankolovem in Konr. Elsbacherja, trgovca v Laškem, za namestnike; Fr. Oseta, trgovca na Vrnskem, Konr. Gologranca, stavbenika v Gaberjnih in Ant. Fazarinca, gostilničarja na Ostrožnem.

* **Angleški profesorji v Jugoslaviji**. Sredi meseca maja prispe v Beograd skupina 30 angleških profesorjev. V Beogradu ostanejo nekoliko dni, kjer obiščejo važnejša mesta. Iz Srbije krenejo v Macedonijo ter preko Črne gore na Boko Kotorsko, odkoder se po morju vrnejo v Anglijo.

* **Misijon v Radovljici**. Naknadno se nam poroča, da se v našem radovljiškem dopisu opisani misijonisti dogodki niso vršili v Radovljici, ampak v eni izmed sosednjih župnij. Pomota je nastala vsled tega, ker smo dobili dopis iz Radovljice.

* **Afera Carli-Guidovec**. G. notar Anton Carli v Žužemberku nas prosi za objavo sledenih vrstic: »Z ozirom na »Slovenec« napad z dne 25. t. m. sem odgovoril s tem, da sem zahteval takoj pri notarskih zbornici proti sebi disciplinarno preiskavo. Na prvi pogled je namreč jasno, da gre za navaden lapsus in bo po dognani razpravi dr. Natlačen za eno blamažo bogatejši. Njih zadrega mora biti v resnici velika, ker se love za pikami in vejicami. Do mene ni nikdar nikoli prišel od strank za kako tozadevno pojasnilo, ki bi ga seveda dobila.

* **Drobiš iz Kranja**. Pogreb v gorenjskem predmestju umrlega delavca Frana Sušnika, ki se je vršil v torek, je pokazal, kako spoštovan je bil pokojnik. Poleg mnogobrojnega občinstva sta se ga udeležila tudi sokolski društvi iz Kranja in Strazice v zelo častnem številu. — V občinski dvorani se je vršil v torek planinski dan, ki je privabil okoli 200 interesentov iz vse Gorenjske. Prireditelj je vodil agrarni komisar dr. Spiller-Muys. Razpravljalo se je o stvarne planinske zadeve. — V nedeljo je otvoril marjijski akademski slikar prof. Kopač v Narodni žitarnici razstavo svojih del, 60 po številu, ki je trajala do srede. Občinstvo je bilo prido posekalo, kar mladi umetnik tudi zasluži. Kakor čujemo, je prodal nad 20 slik, kar priča, da je v Kranju precej smisla za umetnost. Zeleli bi večkrat takih razstav domačih umetnikov.

* **Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** je izročila gđ. Milka mesto cvetja na grob pok. Janke Wilfanove 250 Din. Iskrna hvala!

* **Občinske pošte v Jugoslaviji**. 25. številka »Uradnega lista« ljubljanske in mariborske oblasti objavlja pravila o občinskih poštah. Kakor je razvidno iz pravi, se namerava v prilog javnemu prometu in trgovini v vseh občinah, kjer ni državne pošte ali druge poštne institucije, po potrebi otvoriti občinske pošte, ki naj opravljajo poštno pismovno službo, telegrafsko pa kakor je razloženo v pravilih. Nadzorstvo in kontrola nad občinskimi poštami bo vršilo ministrstvo ali neposredno ali pa po pooblaščenih napravah.

* **Poizkusni polet prvega jugoslovaškega letala**. V Novem Sadu se je predvčerajšnjim vršil poizkusni polet prvega v tovarni za zračna letala v Novem Sadu izgotovljenega aeroplana. Poletu je prisostvoval tudi poseben zastopnik vojnega ministrstva. Uspeh je bil povsem poveljen in je vojno ministrstvo naročilo še večje število letal. Cena domačih letal je za polovico nižja, kakor onih, ki so bila naročena v inozemstvu.

Somboru, nastopila je prvič leta 1864. Zadnjih dvanajset let se je radi bolezni odtegnila nastopom na odru. Živela je skromno in mirno sama zase, dokler ni te dni umrla za influenco.

* **Gostovanje kolaraturke go. Tinke Vesel-Polla**. Kolarturna pevka ga. Vesel-Polla iz Zagreba je te dni prav uspešno gostovala v beograjski operi, kjer je pela vloge Manon, Gilde in Lakmé. Kritika je uspeh soglasno priznala. Ga. Vesel-Polla nastopi v začetku aprila kot gost na Dunaju. Pela bo v dveh operah.

* **Proslava Dvořaka in Čajkovskega v Zagrebu**. 2. aprila priredi Zagrebški kvartet s sodelovanjem pianistnje go. Anke Gottlieb-Horvat koncert, na katerem se bodo v spomin 20letnice smrti Dvořaka in 20letnice smrti Čajkovskega izvajala samo dela imenovitih dveh mojstrov.

* **Janačkova »Jenufa« se uprizeri v berlinskih sedeh v Pragi?** Nemško gledališče v Pragi je podvzelo potrebne korake pri vodstvu državne opere v Berlinu, da bi se Janačkova »Jenufa« uprizerila s istim ansamblom ter z latimi dekoracijami kakor v nemški prestolici. »Jenufa« je, kakor znano, dosegla v Berlinu ogromen uspeh ter nedeljeno priznanje občinstva in kritike.

* **Poostreitev gledališke cenzure na Dunaju**. Dunajski gledališki cenzurni svet namerava povreči v prihodnje vsa dela zlasti presoji. Ta ukrep se podvzame iz navedenih ozirov, ker

leta večkrat uprizarjala dela, ki so žalila moralne predpise.

* **Nemška operna sezona v Londonu**. Ravnateljstvo Grand Opere, Coventgarden v Londonu je sklenilo uprizeriti letos poletni večji cikel nemških opernih del ter se je v ta namen obrnilo na tozadevne činitelje na Dunaju za sestavo prosvetnega ansambla, ki naj bi poleg drugih sestojal iz članice in članov dunajske opere Selma Kurz, Gertrude Kappel, Lote Lehman, Elizabete Schumann, Alfreda Piccaverja, Nikole Zeca, Manic kr. opere v Stockholmu Totzen-Larsen in Götthe Ljungberg ter nekaterih berlinskih pevcev. Uprizoritve bo vodil generalni ravnatelj Bruno Walthor. Program obsega v glavnem Wagnerja in R. Straussa.

* **Rabindranath Tagore pojde na Kitajsko**, kamor ga je povabila univerza v Fellingju. Imel bo več javnih predavanj o problemih, katere je že večkrat razmotril pred svetovno publiko.

* **Musorgskega »Boris Godunov« v Kopenhagenu**. Kraljevo gledališče v Kopenhagenu na Danskem je te dni z uspehom uprizerilo Musorgskega opero »Boris Godunov«. Naslovno vlogo je pel slavni baritonist Peter Cornelius.

* **Dirigent Weingartner v Londonu**. Dirigent in ravnatelj dunajske Volksopere Felix Weingartner je odpotoval na Anglijo, kjer bo dirigiral troje koncertov, nakar se vrne nazaj domov.

* **Smrt v morskimi valovih**. Ob priliki zadnje nevihte na Jadranu sta nabla smrti v morskimi valovih tudi dva mornarja iz Poljane v Dalmaciji: Šime Mihatov in Šime Babin. Z malo jadrnico sta odplovila iz Šibenika ter sta imela ugodno vreme do Bibinja. Tamkaj pa ju je zajela močna burja, ki ju je gnala do rta Poljane, kjer se je ladja prevrnila in sta uboga mornarja utonila. Enega mrtveca so že našli, za drugim pa ni sledu.

* **Zahvala**. Ker mi je došlo in še dohaja mnogo čestilk k mojemu 50letnemu jubileju samostojne vrtnarske orbi, da se ne morem vsakemu posamezniku plemenito zahvaliti, izrekam tem potom vsem, ki so mi čestitali, svojo najplešjo zahvalo. — Al. Korsika, trg. vrtnar, Ljubljana.

* **Nesreča v prometnem**. V prometnem Ivanec blizu Varaždina se je pripetila tle dni težka nesreča, ki je zahtevala človeško žrtve. Ko so lomili premog, je eden delavcev v kritičnem trenutku hotel šel rešiti sekuro, a ga je zgrabila težka plast premoga in ga zesula. Potegnili so ga mrtvega izpod premogove plasti.

Iz Ljubljane

u— **Osebnost**. Ataše češkoslovaškega generalnega konzulata v Ljubljani, g. dr. Gustav Záhorský je imenovan za vicekonzula na dosedanjem službenem mestu.

u— **Za medicinsko fakulteto v Ljubljani** je namenila znana ameriška Rockefellerjeva fundacija, ki ima namen podpirati visoko šolstvo, po dveh svojih odposlancih, ki sta se te dni pripeljala v Ljubljano, trajno štipendijo, s katero bosta dva absolvirana medicinska lahko v inozemstvu izpopolnila svoje študije. Razen tega je določila znatno letno svoto za medicinsko fakulteto in vrhu naroditve znanstvenih publikacij.

u— **Shod komunističnega brezposelnega delavstva** se je vršil včeraj dopoldne v Mestnem domu ob jako pišni udeležbi. Prišlo je komaj okoli 70 ljudi. Glavni govornik, neki Vrhovec, je kritiziral marnost brezposelnih, ki kažejo sami premalo zanimanja za svoj socialni položaj, nato pa zmetel Vranglovec in kapitaliste v skupen koš in napadal oblasti, ki ne dovolijo, da bi komunisti prirejali po ljubljanskih ulicah revije svojih čet. Obč. svetnik Čepelnik se je pred vsem pritoževal nad zakonom za zaščito države, v ostalem pa ni vedel povedati ničesar novega, kakor tudi ostali govorniki. Pred razhodom je bil izvoljen nov stalni odbor brezposelnih, nakar je še sledil poziv za agitacijo za nov veliki shod brezposelnih, ki se vrši prihodnji četrtak dopoldne v Mestnem domu.

u— **Češkoslovaška obec v Ljubljani** vabi svoje člane ter slovensko javnost na Smetanovo proslavo, katero priredi v ponedeljek dne 31. t. m. ob 20. uri v dvorani Jadrana (arena Narodnega doma, Tomanova ulica) s predavanjem prof. Michla ter z umetniškim sporedom. Sodelujejo člani narodnega gledališča. — Vstopnina prostovoljna. V nedeljo 30. t. m. ob 18. uri v restavraciji Narodnega doma češko marionetno gledališče »Vodnikova Hanika«.

u— **Društvo »Preporoda«** priredi v soboto, dne 29. t. m. ob 20. uri v areni Narodnega doma akademijo s sodelovanjem društvenega orkestra, tamburaškega zbora itd. Po akademiji priredi centralno tajništvo jugoslovaške napredne omladine svojim gostom ples. Vstop le proti vabilu.

u— **V. umetnostna razstava »Kluba Mladih«** se je preuredila z novimi deli in se zatvorila nepreklicno 6. aprila. Priporočamo naj si jo vsak ogleda.

u— **Društvo slušateljev juridične fakultete** si je izvolilo za poletni semester 1924 sledeči odbor: predsednik Šmajd Albin, cand. iur., podpredsednik Srečko Grmovšek, cand. iur., tajnik Korče Ad., stud. iur., blagajnik Šmid Lojze, cand. iur., knjižničarja Lichtenwalner Milan, cand. iur. in Bučar Jože, cand. iur., odbornik Bele Ivo, cand. iur.

u— **Otroška postelj z opremo in novo moško kolo** sta glavna dobitka srečolova za otroke. Kdor želi sreče ali hoče nuditi otrokom malo veselja, naj kupi srečko za 2 Din v trafiki Sever, Šelenburgova ulica. Razdelitev dobikov v najkrajšem času v Ortopedski telovadnici društva »Atena« na Mladiki.

u— **Reve otroke** lahko razveselite, ako kupite srečko društva »Atena« in jih poklonite šolskim vodstvom v razdelitev. Podarjene srečke sprejema vsak dan gospodična Kajžljeva v društveni telovadnici na Mladiki.

u— **Zemljišča v najem**. Čebelarstvo društvo za Slovenijo odda v najem za eno ali več let 3000 kvadr. metrov obsegajoče zemljišče, primerno za vrtno kulturo. Interesenti naj se zgledajo na licu mesta na Mirju (poleg Šimenceve vile) v soboto 29. t. m. ob 3. uri popoldne.

u— **Stavbne parcele** so naprodaj. Informacije se dobe dnevno od 9. do 12. in 15. do 18. ure v pisarni Sokolskega saveza, Narodni dom.

u— **Sveže morske ribe** različnih vrst se dobe vsak petek od 5. popoldne dalje v restavraciji in v kleti »Zvezda«, na kar opozarjamo občinstvo.

u— **Ravnateljstvo mestnega dohodarstvenega urada** radi snameženja uradnih prostorov ne uraduje za stranke v soboto, 29. t. m.

u— **Otroci! Mamice! Oglejte si izložbo pri tvrdki »Elite«**, Prešernova ulica. Za 2 Din mnogo veselja!

u— **Občni zbor »Nabavljalne zadruge državnih nameštencev«**, ki se je snoči vršil, se nadaljuje danes zvečer v Mestnem domu točno ob 20. uri s istim dnevnim redom. Člani zadruge se opozarjajo in naprošajo, da se nadaljevanja običnega zbora zanesljivo udeležijo.

u— **Policijske prijave**. Od srede na četrtek so bili prijavljeni policijski sledeči slučaj: 3 tatvine, 1 telesna poškodba, 1 ogrožanje telesne varnosti, 3 prestopki pasjega kontumaca, 2 slučajna nedostojnega vedenja, 1 prestopok kaljenja nočnega miru, 7 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 pijanost, 1 prekrščenje policijske ure in 1 prestopok nožne orožja brez dovoljenja.

u— **Vlom v paviljon**. Neznani vlomilec so se splazili v noči na 25. t. m. skozi okno v paviljon na dvorišču hotela Tratnik na Sv. Petra cesti in odnesli iz njega 1000 Din vredno ogledalo. — Kleparskemu mojstru Ivanu Jeraniču je bilo iz večje gostilne »pri Levu« ukradeno kolo vredno 2000 Din.

Iz Maribora

u— **Tajna seja mariborskega občinskega sveta** je v sredo trajala do polnoči. Po zaključitvi javne seje so se namreč SLS občinski svetniki še enkrat spoprijeli z županom Grčarjem, kateremu so očitali, da ne izvršuje sklepov občinskega sveta. Županu se je naložilo, da mora odslej voditi evidenčno knjigo o sprejetih in izvršenih sklepih občinskega sveta. Večina obč. svetnikov je županu posebno hudo zamerila to, da še ni uvedel že lani sklenjenega državnega uradovanja. Mesto drugega pravnika pri občini je bilo podeljeno komisariju okrajnega glavarstva dr. Rodošku, ki pride v osmi plačilni razred pri mestni občini. Občirno je obč. svet tudi razpravljal o nezdružljivih razmerah med uradničtvom v mestnem kopališču. Referentu g. Rogliču, ki vodi nadzorstvo v kopališču, je bilo naročeno, da napravi temeljito remeduro. Razen tega so reševali še več personalnih zadev. Dnevni red seveda ni bil izčrpan. Seja se nadaljuje prihodnji teden.

u— **Mariborski drobiž**. Včeraj so pri baronu Twickelu v Krčevini pri Mariboru vlomili neznani tatovi ponoči v gospodarsko poslopje in odnesli 20 dragocenih kokihi starostjarske rdeče pasme. Lastnik polaga na kokihi toliko važnosti, da razpisuje izsleditlju nagrado 300 Din.

Iz Celja

u— **Občni zbor Olepševalnega in Tujkoprometnega društva v Celju** se vrši v soboto, dne 5. aprila ob 20. uri v ruščici sobi celjskega Narodnega doma z običajnim dnevnim redom.

u— **Glasbena Matica v Celju** snuje godalni orkester, ki se bo temeljito bavil s komorno glasbo. Prvi sestanek vseh ljubiteljev instrumentalne glasbe se vrši v nedeljo, dne 30. t. m. ob 10. uri dop. v prostorih Glasbene Matice, kjer je istočasno že prva vaja. Orkester vodi pri ljubljani umetnik in strokovnjak g. ravnatelj Karel Sancin.

Iz Primorja

* **Smrt vsled strahu in žalosti**. Kakor poroča »Goriška Straža«, sta se v okolici Rittenberga prošlo nedeljo srečala na cesti Josip Birs in Jože Kerševan, ki je prvomenovanemu očital, da je fašist. Naslednjega dne pa so prišli fašisti h Kerševanu in ga odpeljali. Kerševanova mati je padla v nezavest, ko je videla, kako ženejo njenega sina. Čez nekaj ur je umrla od žalosti in strahu.

* **Vodovod na Krasu propada**. Po naročilu bivše avstroogrške vojne oblasti je bil na slovenskem Krasu zgrajen vodovod, s katerim naj bi se v prvi vrsti armadi zasigurala zdrava pitna voda. V dobi italijanske okupacije je nastalo na Krasu veliko pomanjkanje vode, ker se je zanemarljivo vodna naprava. Zainteresirane kraške občine nameravajo vzeti sedaj to zadevo v lastne roke, da neobhodno potrebuje vodovod popolnoma ne propade.

Kino

Znamenita filmska družba v Dubrovniku. Te dni je dospela v Dubrovnik filmska družba »Jutitz«, ki hoče v našem dalmatinskem Primorju izgotoviti dva velika filma. Prvi film bo nosil naslov »Pustolovščina Vitusa Thavona« ter bo napravljen po istoimenemu romanu nemškega romanopisca Ernesta Kleina. Roman popisuje prizore in dogodke, ki so se odigrali na dubrovniških tleh. Glavni vlogi v tem filmu bo igrala kinolralka Fjordova, režiral pa bo direktor družbe Jutitz osebnost, dočim bo snemanje vodil operater Waschneg. — Drugi film

Vremensko poročilo
Ljubljana 27. marca 1924.

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	748.6	7.8	vzhod	oblačno	—
Ljubljana	14.	747.1	15.5	jug. vzh.	pol obl.	—
Ljubljana	21.	748.8	9.0	sever	jasno	—
Zagreb	7.	748.6	11.0	brevetna	dež	2.0
Beograd	7.	748.3	8.0	vzhod	—	1.0
Dunaj	7.	749.6	8.0	brevetna	megla	—
Praga	7.	749.0	8.0	jug	oblačno	—
Inozemst.	7.	748.7	8.0	brevetna	—	—

V Ljubljani barometer nižji, temper. višja

Dunajsko vremensko poročilo. Vreme je v Avstriji krajeno in časovno spreminljivo. Nad Avstrijo krožijo gorki južno-vzhodni tokovi. Nad Skandinavijo veda je mrzli severni, vzhodni vetrovi.

bo posnetek naravnih krasot od Dubrovnika do Kotora, od Dubrovnika do Sarajeva in od Sarajeva do Višegrada v Bosni. Ta film bo imel propagandistične svrhe in bo kazal svetu naravne krasote naše države. — Družba Jutitz je podjetje, ki obratuje s švedsko-nemskim kapitalom in njeni filmi se predvajajo povsod v svetu. Posredstvom njihove spretnosti in podjetnosti pojdejo tudi posnetki našega dalmatinskega Primorja med široki svet. V ostalem pa je znano, da razna filmska podjetja zelo ljubijo naše kraje, ker so polni naravnih čarov.

Kdo je iznajditelj kinematografa? V Parizu se je sestavljal komite, ki ima nalogo, da pritrudi na hišo, v kateri se je v Parizu vršila prva kinematografska predstava izumitelja biografičnega aparata. Na Boulevardu je hiša, v kateri se kleti so pokazali občinstvu v temi na belem platnu nekoliko metrov dolgi prazvor današnjih kilometrskih filmov. V tem oziru torej naloga komiteja ni težka. Toda katero ime naj nosi plošča? Kdo je prav za prav izumitelj filma? Eni trdijo, da sta bila brata Lumiere, ki sta takrat vrgla na platno prvi celulozoidni film. To je bila cela vrsta slik, fotografij, ki so kazale začudenim gledalcem prihod vlaka. Drugi pa trdijo, da je bil pravi iznajditelj učenjak Marey, izumitelj celulozoidnega filma, ki je tudi ustvaril ime kinematograf. S tem sporom se je bavila pariška zdravniška akademija ter je pritrčila zagovornikom Mareyevе slave. Resnica pa bo menda na sredi. Marey je res iznašel film, toda slike, ki jih je on dosegel, niso delale na platnu posebno živega vtisa, ker je bil njegov kronofotografski aparat še nepopoln. Ta aparat sta izumila, kakor je pisal Marey sam brata Lumiere, to jo: s svojim aparatom sta omogočila, da se je Mareyeva iznajdba praktično uveljavila. Kinematograf se je razvil tako naglo ter se je tako hitro izpopolnil, da se nam zdi kot pravilica, če se spomnimo, da v naših otroških letih še ni bilo sluha ne duha po kinematografu.

Leteči kinematograf. Anglija je uvedla na železniški progi London-Edinburgh ekspresni vlak, v katerem se nahaja v posebnem vagonu tudi kinematograf. Vlak brzi in prevozi v eni uri 130 km daljave, kinooperater pa sedi pri svojem aparatu in kaže potnikom filme, da jim tudi med vožnjo ni dolgčas. Skoda samo, da ne more v vagon več nego 30 gledalcev.

Šah

Mojstrski turnir v Newyorku. Slika, ki jo je nudilo stanje turnirja po šestem kolu, se je v sedmem kolu zopet presenetljivo izpremenila. Od štirih mojstrov ki so bili v šestem kolu na prvem mestu s enakim številom točk, je v sedmem kolu napredoval samo dr. Lasker. Bogoljubov je izgubil proti Janowskemu. Njegov poraz je prišel popolnoma nepričakovano. Partija Aljehin-Marschall je končala remis. Reti je porazil Edvarda Laskerja, partija Capablanca-Yates je bila prekinjena. Dr. Tartakower je bil prost.

Stanje po sedmem kolu je sledeče: dr. Lasker 4 in pol, Aljehin in Reti 4, Bogoljubov in dr. Tartakower 3 in pol, Capablanca in Janowski 3, Maroczy 2 in pol, Marschall, Edvard Lasker in Yates 2.

Sodišče

§ Grd poskus posilstva. 81-letni rudar Friderik Volker je na celjskem, pa tudi drugih sodiščih stalen gost. Doslej ima kljub svoji mladosti že dvajset, več ali manj občutnih kazni za seboj. Koncem februarja t. l. je prišel v stanovanje 48-letne V., ki biva v rudarski koloniji v Hrastniku ter je gluha in v sled raka vsa razjedena po obrazu. Bestija v človeški podobi kljub temu ni pustil rove pri miru, ampak jo je hotel posiliti. Šele na kričanje in ko je prišel na pomoč sin, je obdolženec spustil svojo žrtve ter pobegnil. Pred sodiščem se je zagovarjal s popolno pijanostjo, kar pa ni verjetno, ker je svoj zločin skrbno pripravil in isto ženo še tudi prej enkrat nadlegoval. Okrožno sodišče v Celju mu je prisodilo en mesec poostrenega zapora.

Darujte, da rešimo sokolski Tabor!

IZJAVA.

Podpisana izjavljam, da nisem plačnica za dolgove, ki bi jih naredila moja hči Ljudmila Verdier.

Marija Verdier.

Iz življenja in sveta

Pesniki v italijanski volilni borbi

V Italiji se mizlično pripravljajo na predstoječe državnozbornske volitve. Velike stranke, posebno fašistovska, go se vrge na agitacijo z vsemi možnimi sredstvi. V javni propagandi sta posebno odlikujejo najznamenitejši osebnosti, katere pozna javnost kakorkoli iz preteklosti. Znanstveniki, pisatelji in umetniki seveda z vsemi silami delajo na to, da prodro njihovi kandidati. In med temi kandidati sta tudi dva oderska pisatelja, znana tudi izven Italije. To sta komediograf Sem Benelli, katerega kandidirajo fašisti, in Roberto Bracco, ki se nahaja na listi parlamentarne opozicije.

Sem Benelli kandidira v Toskani, ki je znana kot pravcato gnezdo fašistovskih borcev. Njega pozna občinstvo po gledaliških komedijah, ki so uspeli tudi v tujih gledališčih. Prvenstvo je nedvomno dosegel z »Okrutno šalo«, ki je posebno v Parizu dosegla velik uspeh, ker je glumila naslovno ulogo slavnega Sarah Bernhardta. Sem Benelli se v svojih delih kaže nežnega lirika ter ni tudi v italijanski politiki noben začetnik. Po vojni ga je njegovo rodno mesto Florenca poslalo v parlament, kjer si je stekel velikih zaslug posebno na polju socialne politike.

Ni manj slaven od Sem Benellija ni Roberto Bracco. Dokler ga ni v slavi izven državnih mej prekosil sedanjí modernist Pirandello, je veljal Bracco za najboljšega gledališkega pisatelja v celi Italiji. Napisal je niz gledaliških komedov, iz katerih se zrcali njegovo originalno opazovanje življenja ter njegova filozofska perspektiva. Bracco je znan tudi kot dober kritik. S politiko se dozdaj ni pehal in šele v sedanjem volilnem boju ga je postavil bivši ministrski predsednik Nitti na svojo kandidatno listo.

Ker pa je Nitti v Italiji zelo obsovažen, ni upanja, da ima po južni Italiji, posebno v Napolju, naravnost ogromno število pristašev, se bo moral najbrže umakniti v politično zatíje in in prepustiti politično bojisko drugim, predvsem fašistovskim kandidatom, ki so izveščani v političnih lokalnostih od skrajnosti.

Najstarejši alfabet na svetu

Francija ima novo znanstveno senzacijo. Profesor Montet je namreč na nekem fenikem sarkofagu, ki je bil odkrit v Byblosu, razrešil črke, ki ne pripadajo nobeni dosedaj znani vrsti pisave in se morejo smatrati kot najstarejši fenikski alfabet in nedvomno tudi kot najstarejši alfabet na svetu. Univerzitetni profesor Dusaud je pred kratkim predaval v akademiji znanosti in umetnosti o tej velevažni iznajdbi in naglašal, da znanstvene dalekosežnosti pomena razrešitve tega novega alfabeta sploh še ni mogoče preceniti. Francija je lahko ponosna na uredni uspeh francoskega učenjaka.

Najdona pisava izvira iz časa kralja Davida. Razrešitev nam kaže ne samo zgodovinsko feniksko pismo v novi luči, ampak odpira tudi nepričakovane perspektive v zgodovino razvoja evropskih alfabeta, posebno, ker kažejo pred kratkim razrešene fenikške črke, gotovo sorodstvo z grškim alfabedom, ki ima na drugi strani raznovrstne podobnosti z modernimi evropskimi alfabeti. V znanstvenih krogih se je dosedaj splošno domnevalo, da so nastale fenikške črke pod vplivom egipčanskega pisma. S sedanjo najdbo pa je dokazano, da so Fenikčani iznašli svoj alfabet s duhovito kombinacijo ravnih in krivih črt brez tujega vpliva.

Ciganuhi

To, sem dejal, bom popisal, da se spozna, ali se tudi drugim dogaja kakor meni. Mene namreč tulntam marikdo ofrnaži za dinarje. Nič se ne hvalim, toda stvar je taka:

Grem zvečer po Šentpeterski cesti, pa me izza vogala nekaj rahlo pocuka na suknjo.

«No?»
Grintav pobič, osem let mu prisodim, je mi maza pol smebljaje pol kiso, da mu v zelenem svitu leščerba na kandeabru razberem na suhotnem licu polizno željo:

«Dajte mi nekaj! ...» In že komenčra, kakor zna: mater da ima bolno, — ožeta, tega nima, pač pa še dvojce bratev in sestrico tudi. Njemu pa je ime Pepče.

Mu dam dinar, zaradi enega dinarja le namreč že vseeno, če me tudi nase precej znano pripovestjo. Pa ni zadovoljen.

«Dajte še dva, zemlje bom kupil... nater imam bolno... dva brata...»

«Lej ga no, mar imam dispozicijski ond, mar sem finančni minister!»
Pobič pa se ne gane, le namuza se jopet in nasmeje; tisto se mu dopade, la nisem minister, in čaka, da mu dam le dva dinarja. Lepo se zahvali in od-

Fenikčanski alfabet se ima nedvomno zahvaliti za svoj nastanek trgovskim namenom. Fenikčani so namreč potrebovali kolikor mogoče priročno pismo, da so mogli čim lažje trgovati z obmorskimi narodi Sredozemskega morja. Prof. Dusaud je končno v svojem predavanju opozarjal, da Fenikčani prvotno niso poznali nobenega člena, ampak so si istega izposodili pozneje šele od židov. Vsekakor je s kulturno-psihološkega stališča jako zanimivo, da je izraelitiški narod takrat na Fenikčane, ki so bili civilizatorično na mnogo višji stopnji, vplival v tako komplicirani duševni zadevi, kakor je pisava.

Elementarna katastrofa v Amalfiju

Nad 50 človeških žrtev.

Nad mestom Amalfi v neapoljskem okraju se je v terek utrgal oblak, ki je napravil velikansko škodo v mestu in v vsej okolici in zahteval tudi preko 50 človeških žrtev. Vsled silnih deževnih nallivov so se namreč utrgali na več krajih plazovi, ki so zasuli vse ceste in porušili v Amalfiju in nekaterih drugih sosednih krajih tudi več hiš. V vasi Mullini so se podrle tri hiše, del Vettica pa je po polnoma porušen. Istočasno s plazovi so se pojavili tudi divji hudourniki, ki so med groznim bobnenjem drveli s hribov in odnesli s seboj vse, kar jim je bilo na poti. Mesto Amalfi je skoro popolnoma izollrano. Plazovi in hudourniki so namreč podrli vse mostove in zasuli ceste. Dostop je mogoč le z morske strani. V Vettici je smrtno ponesrečilo 50, v Prajanu 15, v Conci Marini 5 oseb. Vse ponesrečenec so zasuli plazovi, ali pa so našli smrt pod razvalinami porušenihi hiš. Volajstvo je odposlalo na pomoč več ladij z živčjem in pomožnim materialom.

Tragedija pod morjem

Angleško časopisje prinaša sliko mornarjev japonsko podmornice št. 43, ki se je te dni potopila pri japonskem otoku Sisevu. V podmornici se nahaja 18 mornarjev, ki so še živi in ki lahko s pomočjo brezžičnega telefona obučajo z zunanjim svetom. Obupno prošjo in rotiljo, da jih čim prej rešijo, ker jim polagoma primanjkuje zraka. Toda nesreča je hotela, da je nastala burja in bo radi tega prav težko rešiti ladjo. Sedaj skušajo do podmornice napeljati cevi, ki bi dovajale sveži zrak, a upanja je malo, da bi ta operacija uspela. Časopisje naglašja, da bo večina nesrečencev gotovo zblaznela od groze.

× Carinik bodočnosti. Pariški listi poročajo zanimivo novico o novem carinskem sistemu, ki se namerava kmalu uvesti v Franciji. Na barjeri Doma invalidov v Parizu bo carinarnica brez carinikov. Gramofon bo pozival ljudi, naj sami izpolnijo blankete, ki bodo na razpolago pred kioskom. Ljudje bodo vpisali vse predmete, katere je treba ocariniti. Nato bodo vrgli carinsko deklaracijo v bližnjo skrinjico, nakar bo zadeva rešena. Značilno je pri tem, da se je francoski tisk pri publikaciji te novosti domislil tudi Orlentalecev, Balkancev in Azijatov, o katerih velja, da se pri njih ta sistem ne bo smel uveljaviti, ker bi se sicer carini godilo slabo. Imenovani narodi bi namreč potvarjali resnična dejstva ter prizadevali državni blagajni težke izgube...

× Internacionala barskih in kavarniških artistov. Pred kratkim se je vršil mednarodni kongres artistov in vrtisk, ki so zaposleni v barih in kafe-šantanh v Parizu. Na kongresu se je osnovala internacionala vseh ljudi, ki so zaposleni v tej sroki. K organizaciji je pristopilo 38.000 moških in ženskih članov. Organizacija ima v prvi vrsti regulirati dotok artistov v različne kraje in v raz-

ličnih sezonah. Organizacija obsega arstiste vseh narodnosti, samo Nemci nočejo prigrislati pristopa vanjo, radi tega ker ima centrala sedež v Parizu.

× En milijon tujcev je bilo v Parizu že letos do zadnje nedelje. Vsi hoteli so prenapolnjeni in intererirani krogi se s strahom vprašujejo, kaj bo v poletju, ko se vrši v Parizu mednarodna olimpijada. Za tiste tedne se napoveduje v smeri na Pariz pravcato preseljevanje narodov. Gospodarski krogi se vesele, komentirajo pa boje, ker je skoraj gotovo, da bo tak naval, kakor ga beleži pariška kronika le še v času svetovne razstave L. 1900, povzročil ogromen porast draginje. S tem problemom se sedaj bavi tudi vlada, ki ga pa še ni povoljno rešila in ga bržčas tudi ne bo.

× Mačka predsednika Coolidgea. Iz Newyorka poročajo o nenavadnem prekinjenju nekega radio-konzerta, ki se je vršil v sredo. Radio-naročniki so ravno uživali neko Beethovnovo simfonijo, ko se oglasi vmes močan glas: «Predsednik Združenih držav Coolidge je izgubil svojo mačko. Ime ji je »Tiger«. Predsednik bo zelo hvalečen, ako mu privede kdo mačko nazaj v »Belo hišo«. »Tiger« je izginil v petek zvečer. Srčna hvala že naprej! In koncert se je nadaljeval, »Tiger« pa je prišel res že jutraj na vse zgodaj nazaj v predsednikovo hišo.

Stoletnica Branka Radičevića

1824 — 28. marca — 1924

Pesnikovo delo

* 28. III. 1824. — † 1. VII. 1853.

V naši doba zamaterializirani dobi je težko govoriti o duševnosti, o kulturi in umetnosti in menda najtežje o čisti liriki. Ljudje nimajo več smisla zanj. Mikajo jih samo še grobstvi zunanega življenja, katere je dvignila na ščit svetovna vojna in njeni izrodki. Toda te grobstvi so kakor vsak material: človeka zadovoljujejo samo tako dolgo, dokler ga zanašajo v strastnem vrtilcu pogube. Ko izginejo izpred oči, začuti človek v sebi in okoli sebe praznoto, ki naredi iz njega cinika.

Kako drugače je bilo pred 70., 80. leti! Tudi takrat je bilo življenje burno. Stari stebri so se majali in rušili, kakor da so se bogovi razsrdili nad njimi; in sredi tistih dogodkov je kčila v zatíjku našega Prešerna in srbskega Branka Radičevića romantika, pesem, ljubezen, življenje.

Takrat so ljudje čutili in se zavedali, da so idealni, ki oblikujejo življenje. Zato so imeli poguma boriti se in, če je bilo treba, zanje izkrvaveti. V linenu idealov

× Vijolinist, ki s svojo umetnostjo drobi steklo na drobne kosce. Iz Bostona poročajo, da se je tam pojavil vijolinist Jasper, ki je zainteresiral javnost za svoje produkcije ne toliko s svojo umetnostjo, kolikor s svojo goslaško tehniko. Jasper namreč drobi s svojo specialno virtuosnostjo šipe in steklene predmete na drobne koščke. Čim potegne s lokom po instrumentu, se kristalni predmeti, ki se nahajajo v njegovi bližini, razpočijo in razlete. Pri tem se čuje samo močan pok. Za te poskuse so se začeli zanimati naravoslovci. Povabili so vijolinista v sobo z dvema velikima zrcalom. Jasper je začel vleči po strunah. Prvi zvoki vijoline so bili šibki, sledeči pa so se zgostili in nekaj čez ritem in pri tem sta se obe ogledali razpočili kakor da jih je prerezal neviden diamant. Naravoslovci so menila, da imajo gotovi zvoki v svojevrstni kombinaciji zmoglosti pokreniti v atmosferi tako ostro vibrirano gibanje valov, da lahko razbijajo molekularno ravnotežje stekel. Ta stvar do danes še ni bila znana in je prišel nanjo že vijolinist Jasper.

Vesele velikonočne praznike
si lahko zagotovite s tem, da pravčasno naročite obleko ali pomladanski raglan in druga oblačila pri
konfekcijski industriji
Drago Schwab, Ljubljana.

je stala vsa tedanja duševnost. Poezija je bila čista kot gorski studenci, vrela je sama iz sebe, in kdor se je okopal v njej, se je čutil prerajenega. Tako bistra je bila, da ji je tedanji rod videl na dno — ne z očesom, ampak z dušo.

Tista doba je dala Srbom Brankove pesmi, himne mladosti, narave, neposrednosti. Dala jim je liriko, pred katero stoji človek našega časa kot pred razodetjem lepote, kakršne naša doba več ne premore.

«Gusle moje, ovamate malo,
Amo i ti, tanano guda!o!
Da prevučem, da malo zagudim,
Da mi srce odlane u grudim',
Ta puno je i prepuno srce,
Čudo divno, što ne pukne večel'.
To je bila Brankova pesem razdragosti, polnosti, sreče.

Duhovi tedanjega časa so čutili, kakšno visoko ceno ima v človeškem življenju radost; zato niso meditirali, razmišljali, ampak bili veseli življenja in sebe. Bili so srečni, da jim je bilo dano živeti, da so mogli ustvarjati. Iz takega razpoloženja se je porodila Brankova »Molitva«, slavospev na vse kar živi in diha, zahvala za lastno eksistenco, za dušo in pesem, ki mu je na svetu vse. Tako izoblikovani Branko napiše za Veliko noč 1844. stih:

«Hvala, Bože, na dar ovil
O pomozi, blagoslovi,
Da mi kako s prava puta
Duša mlada ne zaluta!»

Brankova erotična poezija je vragolanska. Deček vragolan hodi po planini, pa ugleda deklo, ki pere ob potoku. Tudi deklica opazi vragolana. Zaželi si ga, in prosí stero, naj ga pripelje k njej. Zakliče v planino in se skrije za grm. Deček se začudi: kajti kakor je doma v planini, ni še nikoli ališal, da bi slavei govorili. Po grmovju stikajoč naposled odkrije deklico, ki začne bežati, ampak ne domov, temveč globoko, globoko v planino. On ji sledi, in čim dalje sta, tem bližje sta si. Deklica ne bi mu utekla, pa da ima peroti. In ko jo dohiti, jo objame, sladka strast ljubezni prevzame oba na zeleni travi. Vetrš pa pihlja, se poredno smeje, zaziblje listič na drevesu, lipa razširi veje in prišepetava rastočemu poletnemu dnevu, a tajno čuva in je ne izda.

Pravo ogledalo Brankovega duha je pesem »Djački rastanak«. Branko, ki se

je rodil v Brodu na Savi, je bil po sreč doma v Sremskih Karlovcih, kjer je po-
hajal gimnazijo. Tu je preživel svoje
najlepše ure, katere je opel v lirčni pes-
mi, ki v celi srbski literaturi nima para.
V »Rastanku«, svoji najpopularnejši pes-
mi, opeva Branko Karlovec in divno oko
lico njihovo, spominje iz svojega detin-
stva, vožnje po Donavi, trgatov, slovo
od planin, Stražilovo, svoje veseljačenje
s tovariši, kolo arbekih junakov, kolo
srbskega narodnega ujedinjenja, hajduka
Veljka, carja Dušana in kneza Pavla Ba-
kviča, troje najljubših mu prijateljev in
razstank z njimi. Ta pesem je vsakemu
prosvetljenemu Srbu evangelij zanosa.
Kdor hoče videti in vedeti, kako je ce-
nijo na juhu, mora iti med Sremce, v
Fruško goro, pa bo videl, kako se tamo-
šnje ljudstvo ne opaja le z vinom, am-
pak tudi s poezijo. Poleg »Djačkega ra-
stanka« je Branko napisal še dve daljši
pesmi: satiričen spev »Put« in epiko pe-
sem »Gojko«. Iz vseh stvari gleda čist
genij svojega plemena, reflektiven lirik,
ki mu kali oko samo bojazen pred pri-
hodnostjo, ko bi vse veselje in prešer-
nost utegnla miniti.

Brankovo pesniško slovo od življenja
pa predstavlja pesem »Kad mladja umre-
ti«:

«Lisje žuti veče po drveču,
Lisje žuto dole veče pada,
Zelenoga više ja nikada
Videl' neču!

Glava klona, lice potavnilo,
Bolovanje oko mi popilo,
Ruka lomna, telo izmoženo.
A kleca mi slabačko koleno:
Dodje doba, da idem u grobas.

Tako umira sušičavi pesnik, ostavljajo-
č svoje sirote pesmi v cunjah mesto
v mavrico odeje, okinčene z zvezdami in
solncem. Vsega je konec: mavrice, zvezd
in solca. Branko leže v grob, star ko-
maj 29 let.

Radičević je imel ogromen vpliv na
srbsko pesništvo. Njegova poezija pa ni-
ma samo estetične cene, ampak tudi slov-
stveno - zgodovinsko vrednost. Z njego-
vim duhom je prepojeno vse srbstvo, on
daje ime dvema književnima listoma,
Stražilovu in Brankovemu kolu ter osta-
ja do dandanašnjega dne vzor neposred-
nega doživljanja, klasično jasnega obli-
kovanja, narodnega izražanja, najbolj ob-
ščen slavec v logu srbskega pevskega
zborna, kateremu je srce pogoj in edini
smisel kolega bitka.

Pesmi Branka Radičevića so izšle v
več izdajah. Iz Brankovega življenja sta
izšli dve knjigi. Prva je zagledala beli
dan na Dunaju leta 1847. in je obsegala
liriko; druga knjiga je sledila istotam l.
1851. Branko je v njej zbral svoje epike
proizvede. Ostale pesmi so izšle po Bran-
kovi smrti v Temišvaru l. 1862.

Kmalu so postale Brankove poezije
pravo narodno blago. Izšle so v števil-
nih nakladah. Kritične izdaje še ni, toda
najleni autografi dajejo upanje, da pride.
Najboljši brankolog je bil pokojni
Tihomir Ostojić, ki je proučnil v Radi-
čevićevu pesem globlje nego vsi ostali
dosedanj raziskovalci.

Branka se spominja letos vse srbstvo.
Dobro in koristno pa bo, če si ga ogleda-
mo o priliki stoletnice rojstva tudi mi.
Zanimivo gradivo o njem je prinesla za-
grebška »Nova Evropa« (Brankovo kolo
in naslednja številka Branka Radičević).
Tudi druge publikacije govore o njem.
Njegove pesmi so dostopne javnosti v
izdanju Srpske književne zadruge (v ci-
rilici). Kdor želi izbor v latinici, si lahko
omislí izdanje Narodne knjižnice v Za-
grebu 1919.

Brankovo kolo

Kolo, kolo,
Naokolo,
Vilovito,
Plahovito,
Napleteno,
Navezano,
Okičeno,
Začinjeno.
Brže, brako, amo, amo,
Da se skupa poigramo!
Srbjanče, ognju živi,
Ko se tebi još ne divi!
Hryčane, ne od lane,
Od uvek si ti bez mane!
Oj Bosanče, stara slavo,
Tvrdo srce, tvrda glavo,
Tvrđ si kao kremen kamen.
Gde stanuje živi plamen!
Ao Ero, tvrda vero,
Ko le tebe još te'o?
Ti si ka'no hitra munja,
Što nikada ne pokunja.
Ao Sremče gufo lutka,
Svaki junak po sto puta!
Crnogorče, care mali,
Ko te ovde još ne tall?
Mačem bješ, mačem sežeš,
Mačem sebi blago tečeš,
Blago turska glava suva,
Kroz nju vetar gorski duva.
Oj sokole Dalmatinče,
Divna mora divni sinče!
Oj ti kralji Dubrovčane,
Naš i danas beli dane,
Ta sa pesme iz starine,
Pune slave i miline!
Oj Slavonče tananli!
Banačane taganli!
Oj Bačvani, zdravo, zdravo,
Ko f' u pesmi veći đjavo!
I vi drugi duž Danava,
I vi drugi, gde je Drava,
I vi drugi tamo, amo,
Amo, da se poigramo!

Branko Radičević.

Gospodarstvo

Obrtna banka v Ljubljani

Obrtna banka v Ljubljani je imela dne 27. t. m. v posvetovalnici Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani svoj III. redni občni zbor. Udeležilo se ga je jako lepo število delničarjev, ki so reprezentirali v celotni 26.456 delnic, odnosno 2.636 glasov.

Predsednik g. Fran Kavčič je otvoril zborovanje, pozdravil vse delničarje, predvsem vladnega komisarja g. ministra kralnega tajnika g. Fran Mramorja in v kratkem jedrnatem govoru poročilo poročilo upravnega sveta o poslovanju za leto 1923. Nadzorstveno poročilo je podal ravnatelj g. Ivan Mikuš, predsednik nadzorstvenega sveta. Tako poročilo upravnega sveta kakor tudi nadzorstvenega sveta je bilo ob udeležencev brez ugovora in z odobravanjem sprejeto ter se je predložena bilanca in zaključni račun enoglasno odobril, upravnemu svetu pa podelil absolutorij.

Kakor povzamemo iz poročila izkazuje bilanca k 31. decembru 1923 sledeča aktivna: Gotovina v blagajni Din 729.636,60; valute Din 68.134,44; menice 166.630,—; Din: vrednostni papirji Din 343.964,50; predjudni na vrednostne papirje Din 201.132,50; dolžniki Din 18.353.290,83; inventar Din 63.268,—; prehodne postavke Din 45.864,70. Pasiva: Delniška glavnica Din 2.000.000,—; rezervni fond dinarjev 237.084,85; pokojninski fond 50.000,—; Din: vloge na knjižice Din 3.772.238,48; upniki Din 13.446.348,44; neizplačana dividenda Din 4.382,50; čisti dobiček Din 466.887,30.

Predlog upravnega sveta, da naj se izplačuje za leto 1923 12 odstotna dividenda, je bil enoglasno sprejet. Nato so se vršile volitve in je bil soglasno izvoljen dosedanj upraviteljski svet in nadzorstveni svet, kakor je g. predsednik Fr. Kavčič zaključil lepo uspešno zborovanje.

Stanje posevkov

Sedaj ob pomladi objavljajo razno države poročila o stanju posevkov. Od teh poročil je v precejšnji meri odvisen nadaljnji razvoj cen na svetovnih tržnih tržnicah. Kolikor je doslej znano, so poročila o stanju posevkov večinoma ugodna, le češkoslovaška toži, da je zima povzročila nekaj škode. Za razvoj prilik na svetovnih tržnicah pa so v prvi vrsti merodajna poročila iz Amerike in posebno tudi Rusije, kajti izgledi so, da se bo Zedinjenim državam pridružila na svetovnem trgu kot izdaten dobavitelj žita v jeseni tudi Rusija, ki je že tudi to sezono izvozila znatnejše količine.

Pri nas so jesenske seve v splošnem dobro prezimile, kolikor se pač da to sedaj ugotoviti. Ugodne sadne vesti prihajajo zlasti iz naše žitnice Vojvodine. Nekaj sigurnega se sedaj o prezimljenju še ne da reči, ker se bodo eventualne škode mogle določiti ugotoviti šele približno v kakih 10 dneh.

Ta negotovost povzroča na našem trgu precejšnje mrtvilo. Producenti malo ponujajo in kupci malo povprašujejo. Prvi in drugi pričakujejo za seboj ugodnega razvoja prilik. Ker je letos tudi površina jesenskih posevkov v naši državi znatno večja od predhodne, je podoba, da cene pri nas ne bodo vrste. Znižanje cen bo moralo uslediti tudi radi tega, ker nam na zunanjih trgih močno konkurira rumunsko, rusko in ameriško žito. Seveda nam eventualne slabosti dinarja te račune lahko prekrizajo, toda danes, mislimo, je dinar že precej preko tega, da bi se bilo beti kakšnega znatnejšega oslabljenja.

Ribarstvo v Dalmaciji

Dasi je obala južne Dalmacije zelo bogata na ribah, se vendar nahaja ribarstvo v teh krajih na najprimitivnejši stopnji. Ribarske zadruge komaj životarijo, ker nimajo sredstev za razvoj ribarske industrije. Dasi bi država morala negovati in pospeševati ribarsko domačo industrijo, vendar kaže delovanje naše vlade, da nima smisla za to panogo gospodarstva. V Jugoslaviji nimamo še niti zakona o ribarstvu, niti o ribištih in o zagotavljanju ribištva za starost in v slučaju onemoglosti. Nimamo nobene nujno potrebne ribarske šole in tudi ne močnih ribarskih organizacij. «Dubrovački list», ki ostro graja vlado, ker popolnoma zanemarija ribarstvo na naši revijeri, naglašja, da bo ta za našo državo važna industrijska panoga polagoma povsem propadla, ako vlada problemu ne bo posvečala dovolj pozornosti. Tudi obmorsko prebivalstvo nujno zahteva, da se osnuje ribarska šola, kjer bi se ribiči izurili v racionalnem ribarstvu in v konserviranju rib. Pri nas so v tem izurjeni samo pojedinci in na žalost večinoma tujci, kajti pri nas niso ribiči čisto profesionalisti kot Holandi in Italijani, ker jim pač ribarstvo ne nudi popolne eksistence. Če bi vlada posvetila le malo več pozornosti ribarstvu na naši obali, bi bilo to v veliko korist tamošnjega prebivalstva, a tudi v korist cele države.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (27. t. m.): Pšenica: baška, 79 do 80 kg, 2 odst. 2 vagona 330. Turščica: baška, 3 vagona 240 do 242,5; duplikat kasa, 22 vagonov 240 do 260; sremaka, 1,5 vagon 245; baškataška, 260. Moka: baza «a», 1 vagon 205; «b», 1 vagon 315 do 320.

Krompir: 1 vagon 180. Tendence nespremenjena.

Dunajski žitni trg (26. t. m.) Na svetovnih tržnicah se opaža splošno mlačno razpoloženje, zato je tudi tendenca na dunajskem trgu bolj v znamenju nerazpoloženja nego mlačnosti. Nazadovanje cen je opaziti le v redkih primerih. Notirajo za kg ab Dunaj ekskluzivno pavšalni blagovnoprometni davki: domača pšenica 3250 do 3350, jugoslovaška 3350 do 3600, rumunska 3500 do 3550; rž 2950 do 3050; ječmen domači 3450 do 3650; češkoslovaški 3650 do 4050 (1.80 do 1.90 Kč) ab Marchegg; turščica 2850 do 2950; proso 2400 do 2700; beli fižol, madžarsko-rumunski 5700 do 6200; češnje v zabojih po 25 kg, 80-85, 13.000 do 13.200; 95-100, 11.400 do 11.600; prešano seno, sladko, avstrijsko 1450 do 1500; štajersko, polsladko 1150 do 1200; pšenična moka «a», domača 5600 do 5700; madžarska 5000 do 5300.

Dunajska lesna borza (26. t. m.) Malo zaključkov po precej čvrstih cenah. Povpraševanje je bilo po bukovih deskah, bukovih kladah, lipovih in mecesnovih stebrih in stebrih za odre. Italija se zanimajo za boljše listnati les, posebno za hrast. Nekatere ponudbe: drva za kurjavo, bukev, suha 2.800.000 ab Marchegg listnati rezani material: javor 27 do 80 cm, po 900.000 ab vzhodnotajerska postaja, madžarski hrast, buli, 1. 2.000.000 ab avstrijska obmejna postaja, ruska jelka, 20 do 50 mm, 3 do 6 m 1.000.000, slovenska lipa 1.000.000; listnati oblikovci: bukev, 25 cm naprej, 320.000 ab nižje avstrijska postaja, mecesen, stafil, 46-46, 60-72, 4 m 580.000 ab nižjeavstrijska postaja; igličasti rezani material: robni les, 4 do 6 m, 15-15, 15-18, 500.000 ab nižje avstrijska postaja, gradbeno blago, 50 mm, od 18 cm naprej 580.000 aK ab Dunaj.

Zborovanje konference v Mariboru. Včeraj popoldne se je vršil v mariborskem Narodnem domu občni zbor Konference odelca za mariborsko oblast, na katerem je poročal o delovanju v preteklem letu načelnik g. Lovro Petovar. Od 628 članov se je običnega zbora udeležilo le okrog 30 oseb, kar je načelnik grajal kot premalo zanimanje za preprosto organizacijo. Odelek se je v minulnem poslovnem letu trudil dobiti v Račnem pri Mariboru žrebčarno za mariborsko oblast, kakršno imajo na Selu pri Ljubljani. O zadevi je poročal obširno inž. Zidanšek, ki je konstatiral, da je bil odelekov trud za žrebčarno kljub intervenciji v Beogradu brez uspeha. Ministrstvo poljoprivrede je vrnilo za žrebčarno komaj 120.000 Din, kolikor staneta za dva žrebca, potrebujejo jih pa za mariborsko oblast in sicer hladnokrvnih še vsaj 6. Novi odbor obstoja iz dosedanjih članov s Petovarjem na čelu.

Cene živini slabije. Opaziti je, da so cene živini na področjih sejmiš v Sloveniji prišle padati, predvsem na štajerskem. Na sejmu na Teharjah pri Celju dne 26. marca so se volji plačevali po 12,5 do 13 Din za kg žive teže, dočim so krave že precej nižje trgovale.

Tekst garantnih pism pri licitacijah. Na vprašanja številnih licitatorov kakor tudi bank je finančno ministrstvo (generalni inspektorat) ponovno objavilo odredbo, po kateri se določa, da morajo vsa garantna pisma v tekstu vsebovati tudi nastopne postavke: «Banka se s tem pismom obvezuje, da bo v primeru neizpolnitve pogodbe s strani N. N. (je imenovati osebo, za katere obveznost se garantira) položila (naznačiti vsoto v dinarjih) na zahtevo državne oblasti takoj, ne da bi čakala, da se ugotovi možnost plačanja N. N. — za tekst, kadar licitacija ostane na ponudniku. — Za tekst, kadar se hoče udeleževati v licitaciji, morajo garantna pisma vsebovati tudi določek: «Banka se s tem pismom obvezuje, da bo na zahtevo državne oblasti takoj položila vsoto, ki se bo kot naknadna škoda zahtevala do višine v dinarjih... kakršna škoda bi nastala z odstopom N. N., za katerega banka garantira. Banka mora to vsoto položiti takoj na zahtevo državne oblasti brez sodnijske obsodbe N. N. in brez ugotovitve nemogućnosti plačanja od strani N. N.

Balkanska banka bo likvidirala. Iz Zagreba poročajo: V zadevi prisilne poravnave Balkanske banke je odrejen nov narok za 7. maja. Dolžnik ponuja obično kvoto 30 odst., a upnikom vložnikom 50 odst. kvoto. Ta kvota se ima izplačati v dveh enakih obrokih, od katerih prvi dospe 6 mesecev, a drugi leto dni po pravomočnosti odloka. Razen tega se ponuja upnikom še tudi ostanek imovine po izvedeni likvidaciji, in to do najvišjega zneska nadaljnje superkvote 20 odst. za vse upnike brez razlike.

V glavna skupščina zagrebske borse se bo vršila v soboto dne 29. marca ob 10. uri dopoldne.

Prisilna poravnava Gradjanske štedionice v Vrhu bo dne 23. aprila. Zavod ponuja vsem upnikom 42 odst. poravnavo.

Delo v šbeniški tvornici «Sulida» zopet vpostavljen. Delavstvo tvornice, ki je stavkalo, je prišlo delo, ne da bi doseglo izpolnitev svojih zahtev.

Oddaje in dobave. Pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 17. aprila ofertalna licitacija glede oddaje barvanja železne konstrukcije mosta preko Donave pri Novem Sadu. — Pri Odeljenju za mornarico v Zemun se bo vršila dne 17. aprila ofert-

talna licitacija glede dobave 30 ton benzina za motorje. Natančneje se izve v Trgovski in obrtni zbornici v Ljubljani.

Dividenda Avstrijske nacionalne banke za poslovno leto 1923. znaša 8,50 zlate krome na delnico.

Veliko naraščanje hranilnih vlog v Avstriji. Z Dunaja poročajo: Naraščanje hranilnih vlog v Avstriji traja dalje. V decembru prošlega leta je znašala celokupna vsota vlog pri dunajskih bankah kakor pri glavnih dunajskih podeželskih hranilnicah 550 milijard papirnatih kron, to je 38 milijonov zlatih kron. V januarju 1924. so znašale vloge 598 milijard papirnatih (enako 41 milijonov zlatih kron). V začetku februarja je bilo že 679 milijard papirnatih kron, odnosno 47 milijonov zlatih kron.

Nazadovanje obtoke bankovcev v Češkoslovaški. Izkaz bančnega urada z dne 23. marca pokazuje ponovno zmanjšanje števila bankovcev, ki je padlo za 173.581.000 na 7.877.720.000 Kč. Tekom tega meseca izkazuje nazadovanje obtoke okrog 628 milijonov Kč. Zlati zaklad se je okrepil za 2,5 milijona na 1042 milijonov Kč.

Madžarsko prisilno posojilo. Odbor dvanaestorice v madžarski narodni skupščini, ki se je bavil s spremembami zakonskega predloga o prisilnem posojilu, dela na obdavičenju delniških družb v svrhu tega prisilnega posojila. Delniške družbe bodo morale od 31. decembra 1923. vplačati ali v gotovini ali v delnicah 4 odst. tečajne vrednosti svojih delnic za prisilno posojilo. V gospodarskih krogih se ta način obdavičenja označuje kot 4 odst. odstop celokupne delniške imovine.

Svetovna produkcija riža. Prirod riža v letu 1923. je znašal v 14 pokrajinah, ki so leta 1922. proizvedle 92 odst. cele svetovne količine, po podatkih departmana za poljedelstvo v Zedinjenih državah okrog 106.581.922.000 liber. Pridetek riža v Kitajski tu ni všteti. Produkcija omenjenih pokrajin je znašala v letu 1922. skupno 118.321.832.000 liber, a prodajala v vseh državah, izven Kitajske, je bila 128.203.552.000 liber. Produkcija Kitajske v letu 1922. je ocenjena na 50.056.000.000 liber.

Sokol

Kulturno delo mariborske župe

(Poročilo br. dr. M. Kovačiča na župnem običnem zboru.)

Odelek je štel 14 članov in je imel dva sestanka; na njih so se razpravljale organizatorne zadeve, tako da je delovnemu programu v velikih potezah začrtana smer za več let naprej. To se je doseglo potem poslovnika, ki je bil sestavljen na podlagi razgovorov in nasvetov prvega sestanka. Če se bo posrečilo tekom prihodnjih let izvesti načrt, bo prosvetno delo potekalo kakor tehnično, ker predvideva — enako tehničnemu — vmesno enoto, okrožje.

V posameznostih naj omenim, da se nam je posrečilo dobiti nekako nadomestilo za župni vestnik, ki ga radi finančnih težkoč ni bilo mogoče izdati. Pridobili smo v četrtkovih številkih «Tabora» svojo kolono, v najnovejšem času celo v obliki drugega podlistka, kjer izhajajo redno članki in poročila sokolske vsebine. Priporočam radi tega, ne s namenom delati morda razpoloženja za kako stranko, ampak ker je to edini napredni list, izhajajoč na sedežu župe, da se iz praktičnih ozirov zanimamo za podlistek v tem listu in si posamezne članke izrežujemo, nalenjamo v zvečke in s temi množice društvene knjižnice. Opozorjam zlasti na članek «Sokol» — kdo si in kaj hoče? — ki je izhajal skoro vse poletje. Priporočam pa tudi, da bratje, ki čuvijo kaj sokolsko — pisateljske žile v sebi, prispevajo članke za ta podlistek, vendar ne direktno, nego preko župnega prosvetnega odseka. Ravno tako prošim tudi raznih poročil o društvenih prireditvah in drugih nočeh, zanimajočih vse Sokolstvo in njemu naklonjeno občinstvo.

Kar se tiče predavanj, so se v zadnjem letu oglašala društva češče za predavatelje nego prej, najčešče v mesecu februarju 1924 ob priliki občnih zborov, tako da ni bilo mogoče niti vsem ustreči, ker ni bilo dovolj ljudi, ki bi bili isti dan iz Maribora. Po številu je bilo v zadnjem letu predavanj po predavateljih iz centrale 30, kolikor sem mogel posneti iz vpsolanih statističnih pol.

Potovalna knjižnica na žalošt ni bila ustanovljena nobena nova. Krivda na tem je v knjigovoznici, kjer so knjige že od poletja, a jih še do danes ni nazaj. V teku pa je akcija ne le za drugo, nego tudi že za tretjo potovalno knjižnico in to s pomočjo tukajšnjega «Društva jugoslov. naprednih akademikov».

V založbi MSZ so izšle v zadnjem letu brošure: br. Hočevanja «Sokolski katekizem» v slovenskem in srbohrvatskem izdanju, dalje «Naš boj za lastno državo» in «Zbora» III. letnik, vsake publikacije po 1000 izvodov. Sedaj je naročen ponatis «Poslovnika» za društvene kulturno-prosvetne odseke in v «Nar. listu» izhajajočega

podlistka «Snovi za nagovore», oboje ga po 200 izvodov.

Zupna strokovna knjižnica je urejena; vodil jo je br. župni načelnik sam. Toliko o delovanju župnega kulturno-prosvetnega odseka.

Sedaj mi pa še dovolite nekoliko opomb k poročilu iz društev. Predvsem omenjam, da je društvo v Varazdinu izdalo ob priliki svoje 20letnice spominško knjigo, ki jo najtopleje priporočam.

Iz ostalih poročil posnemam, da se pripisuje še vedno premalo važnosti nagovorom pred vrsto. Premalo paznje polagajo nekatera društva tudi na strokovne knjige. Vseposod pa je mnogo premalo zanimanja za sokolski tisk. Po izkazu uprave «Sokol Glasnika», je bilo ob Novem letu naročenih iz naše župe le 107 izvodov, dočim je župa tečaj okrog 3300 članov. To je mnogo premajhno število, če pomislimo, da zahteva uprava «Glasnika» popolnoma pravilno, da bi na vsakih 10 članov moral priti 1 naročnik.

Vzemite, bratje delegati, te dobro mišljene pripombe na znanje in skušajte doseči, da bo to v bodoče bolj, kakor bo tudi župni kulturno-prosvetni odsek skušal storiti, kar bo v njegovih močeh, tako da bo izpadlo poročilo na prihodnjem običnem zboru v obojestransko zadovoljnost. Zdravo!

Sport

Prpriave jugoslov. lahko-atletov za olimpijado

Kljub temu, da niso zasigurana denarna sredstva za odhod naših atletov v Pariz, je atletski Savez že lani odredil, da se v vseh mestih vrše treninji in priprave za olimpijska tekmovanja. Vsi pod savezi so dobili nalog organizirati in voditi nadzor nad zimskim treningom, ki se je tudi v vseh mestih smoteno vršil. Agilno so delali atleti v Zagrebu, Beogradu, Vojvodini in Ljubljani. Z veliko vneto se pripravljata znani naš atlet Spahić v Čaplini in Narančić, ki je izvajal zimski trening v Hojzerovi šoli v Pragi. Zimski trening so zaključile v večjih mestih cross-country tekme ter je že povsod pričel trening na igriščih. — Koncem maja bodo izvedli vsi podsavezi izbirna tekmovanja atletov, ki pridejo v državno tekmovanje ter v končno izbiro za Olimpijado, ki se bo vršila tik pred odhodom v Pariz. Najboljšim lahkoatletom je dovoljen trening le v njihovi najboljši disciplini, da se ne kvari kondicija s treningom v preveč, a za uje momentano manj važnih disciplin.

Poslednji mesec bodo koncentrirani vsi atleti v enem mestu, kjer se bo vršil skupni trening pod vodstvom trenerja. Kot «olimpijsko taborišče» je zamišljen Zagreb; kakor je videti, je vsa priprava dobro zasnovana, ako upoštevamo, da se danes ni jasno, s kako vsoto se bo moglo računati, ter da so manjše in finančno se slabše države v prijetnem pojočaju, da uživajo bogate podpore vlade, gospodarskih krogov in mecenov, česar vsega pri nas ni. Je pa pri nas mnogo vere, mnogo volje, kljub vsem težkočam ponesti jugoslovske barve na olimpijado ter napraviti korak dalje v našem mladem državnem življenju.

Javnost naj to stremeljenje podpira in kupuje Olimpijske srečke, ki so že v prometu. Opozorjamo nanje vso javnost, da kupuje srečke ter omogoča tako naši državi udeležbo na VII. olimpijadi. Cena srečkam je 10 Din. Zrebanje bo v juniju. Kupujte Olimpijske srečke!

Službene objave LNP

(Iz seje upr. in posl. odbora 26. t. m.)

Na predlog podsavneznega kapetana se določa za medmestno tekmo Ljubljana: Celovec sledeče moštvo: Miklavčič, Dolinar, Milan, Grilo, Lado, Hus, Zupančič I, Učak, Oman, Pammer, Vidmajer; rezervi: Martinak, Beltram. — Navedeni igralci morajo biti točno ob tričetrt na 14. uri v novi garderobi Ilirije, vsak prinese s seboj svoje čevlje in nogavice.

Po medmestni tekmi se igra prv. tek-

ma Slovan: Lask, prv. tekma rezerv Slovana in Laska se odgodi na kasnejši termin. Oba kluba imata postaviti po reditelja, ki se morajo javiti ob pol 14 uri službojučemu odborniku LNP. g. Cigermanu. Vsak klub poskrbi nadalje za enega stranskega sodnika za prv. tekmo.

Po nalogu Olimpijskega odbora oz. roma JNS-a se vrši dne 13. aprila po ce li državi Olimpijski dan. O podrobnem programu so bili obveščeni vsi podsavazni klubi po Olimp. pododboru Ljubljana. Upr. odbor LNP. opozarja tem potok svoje člane da je sodelovanje v Olimpijskem programu (sportne tekme, obhod po mestu, prodaja srečk itd.) za vsak klub obvezno. Klub, ki bi se sodelovanja kakorkoli odtegnil, zapade znatni denarni kazni.

V Ljubljani bo izvedel LNP v programu Olimpijskega dneva eno ali dve nogometni tekmi domačih klubov. Točna dispozicije se bodo pravočasno objavljale v prvi vrsti pride v poštev tekma Ilirija: komb. moštvo Jadran-Hermes ter Primorje: komb. moštvo Slovan-Lask-Slavija.

V Mariboru ima ponoviti MO tekmo Maribor: Rapid, v slučaju pa, da najde MO srečnejšo rešitev zadeve, se mu prepušča prost roko.

Odločitev za Celje prejme MO pismenim putem.

Upr. odbor je kooptiral na mesto g. I. Kralja g. Jaroslava Klapaleka.

Na znanje se je vzel zapisnik 5. seje MO v Mariboru ter izžrebanje prv. terminov za mariborsko okrožje. Tajnik I.

Medmestna tekma Ljubljana: Celovec se vrši, kakor smo že poročali, v nedeljo 30. t. m. ob pol 3. pop. v Ljubljani na igrišču Ilirije. Po medmestni tekmi se igra prvenstvena tekma Slovan: Akademiki. Predprodaja vstopnic v trafikah Sever, Selenburgova ulica. Znižane dilaške karte se izdajajo samo v predprodaji. Sedeži so numerirani, vsakdo si torej vnaprej lahko zagisura določen prostor. — Reprezentančno moštvo Celovca dospe v Ljubljano v soboto zvečer pod vodstvom kapetana koroškega nogometnega saveza Hauserja. — Tekmo bo vodil zagrebski sodnik Fabris.

Olimpijski pododbor v Ljubljani ima v petek 28. t. m. ob 8. zvečer sejo v kavarni Emona, damski salon.

Nogometne tekme na olimpijadi. Ne-ka angleška agentura je objavila vest, da se bodo iz olimpijskih tekmovanj izločile nogometne tekme, in sicer radi težkoč, ki jih dela prisega glede amaterskih. Ta vest se sedaj iz Pariza odločno demantira. Olimpijski nogometni turnir se bo vršil po že določenih dispozicijah. Zadnji termin za prijave k tem tekmam je 4. april. Te dni se je prijavljati tudi Egipt.

Dunajski WAF v Zagrebu. V soboto in nedeljo gostuje v Zagrebu prvorazredno dunajsko moštvo WAF. V soboto igra proti Concordiji, v nedeljo pa proti Haški. WAF je že lani igral dve tekmi v Zagrebu proti Gradjanskemu, od katerih je ena ostala neodločena, pri drugi je zmagal Gradjanski s 4 : 2. Kakor znano, je pred kratkim prestopilo več Rapidovcev k WAF, ki je vsled tega zelo pridobil na moči svojega moštva.

Gradjanski v Turčiji. Ker se je naš Gradjanski obvezal, igrati v Turčiji 6 tekm mora vsled tega podaljšati svoje bivanje v turški republiki, sicer se mu ne izplača dogovorjena vsota. Gradjanski se je nekoliko zakasnil vsled slabe železniške zveze iz Beograda in nekaterih neprilik na bolgarski meji. V ponedeljek se vrne Gradjanski preko Soluna v Zagreb.

Krasen svetovni rekord Rademacherja. Znan nemški plavalec Rademacher in večkratni zmagovalce v Göteborgu, ki drži tudi svetovni rekord na 200 m, je izboljšal dosedanj svetovni rekord v prsem plavanju na 100 m, ki jih je preplaval v 1:15. Ta čas je naravnost fenomenalen. Dosedanji rekord je držal Madžar Sipos s 1:16,2.

Tenis-sekcija društva Atena v Ljubljani javlja, da se vrši vpisovanje za tenis 2. in 4. aprila ob 5. do 7. v ortopedičnem zavodu v Mladiki.

Tujci v Ljubljani

Od srede na četrtek je prenočilo v Ljubljani 172 tujcev in sicer v hotelu: UNION 41, med njimi: Breuer Ernest, trgovec, Dunaj; Bleier Gabriel, potnik, Dunaj; Backhaus Henrik, inženjer, Dunaj; Birk Fant, trgovca, Zagreb; Adolf Zimmermann, trgovec, Schluckenau; D. Frommer, trgovec, Milan; Frankl Josip, trgovec, Dunaj; dr. Goldman Oskar, kemik, München; Gerö Mihael, trgovec, Dunaj; Händel Selig Sigmund, trgovec, Dunaj; Josinovič Josip, direktor, Bukarešt; Kaufheil Anton, trgovec, Dunaj; Kozmann Emil, trgovec, Trst; Mandl Lavoslav, trgovec, Novi Sad; Pandurevič David, trg. potnik, Zagreb; Pisker Jos., trg. potnik, Zemun; Reinsner Salomon, trgovec, Zagreb; Rössler Martin, trgovec, Novi Sad; Scarpa Ivan, lesotrzec, Benetke; Stimpel Arnold, direktor, Zagreb; Serra Edvard, trgovec, Sarajevo; Schacherl Emil, trgovec, Dunaj; Wolf Tischenkel, trgovec, Dunaj; Waldner J., lesotrzec, Trst.

SLON 46, med njimi: Bergamini Art., trgovec, Modena; Barth Friderik, potnik, Dunaj; Braun Vojteh, potnik, Mosice; Böhmervald Henrik, trgovec, Dunaj; Denell Josip, trgovec, Zagreb; Viertel Leo, potnik, Dunaj; Glaserer Ivo, inž. zastopnik, Dunaj; Haller Mihael, trgo-

vec, Hamburg; Hermann Salom, trgovec, Remscheid; Klepac Josip, trg., Prezd; Kessler Leo, trgovec, Zagreb; Lazar J., potnik, Dunaj; Lazarevič Todor, trgovec, Beograd; Mesažo Lois, dvortrlec, Zagreb; Suhl Oto, monter, Mannheim; Wagner Karol, trg., Zagreb; Zucec Marko, trgovec, Zagreb.

JUŽNI KOLODVOR 12, med njimi: Auman Rudolf, potnik, Dunaj; Radovan Docič, trgovec, Markovac, Srb.; Milan Stojkovič, trgovec, Zemun.

LLOYD 11, med njimi: Tsomofahion Aleks., akrobat, Grško; Schulhof Josip, potnik, Dunaj.

SOČA 9, med njimi: Ban Ivan, trg., Dugare; Mahnič Josip, trgovec, Povir; Rebec Alojzij, trg., Divača.

TRATNIK 3, med njimi: Dolinšek A., knjigovodja, Zagreb.

Š...UKELJ 14, med njimi: Pozzobon Emil, trgovec, Treviso.

Poleg tega v gostlinah: De Schlava 9, Stari tšilar 12, Amerikane 6, Lozar 3, Ravnik in Možina po 2, Kanfej in Novi svet po 1.

Lastnik in izdajatelj Konzorij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Kje je tekla zibelka človeškega rodu?

Znani češki antropolog profesor J. Matiegka je nedavno v reviji «Anthropologie», ki jo izdaja antropološki inštitut Karlove univerze v Pragi, napisal zanimivo študijo o vprašanju, kje je tekla zibelka človeškega rodu. V svojem referatu pričenja Matiegka s poročilom «Svetega pisma», ki sega nazaj v babilonsko tradicijo. Kakor Babilonci so se tudi stari Egipčani smatrali za najstarejši ljudstvo. Rimski kronist Tragus Pompejus pa je bil mnenja, da so bili Sciti starejši kakor Egipčani, ker so paš severni deli polnoma se ohlajajoče, prvotno žareče zemeljske obale bili prej pripravi za prebivanje, in če je prej zemlja pokrivala voda, se je ozemlje Scitov, ki je imelo precej višjo lego, vsekakor prej osušilo. Tudi srednji vek ni prišel preko teh naravov.

Šele proučevanje narave početkom 18. stoletja je dovelo do tega, da so izsledovalci začeli iskati naravoslovnih in obsej tudi arheoloških dokazov. Kot zibelko človeškega rodu so smatrali najprej tropične dežele. Za Evropo so govorili najdeni ostanki diluvialnega (predpotopnega) človeka. V glavnem pa je veljala Azija kot pradamovina človeškega rodu. Buffon in Bailly sta pradamovino človeka preločila na azijsko visoko planoto; pozneje so tej teoriji pritrili Prichard, Wallace in drugi. Tudi Quatrefages je navajal isto trditve celo vrsto argumentov, vendar pa se je sam odločil za severno Azijo (Sibirijo). Drugi izsledovalci so se izjavili za tropični pas Azije ali za indozijško otočje. Klatsch in Schoetensack sta bila še dalje, tja do Avstralije. Posamezniki so reklamirali prvega človeka za Severno Ameriko (Kanado) ali Južno Ameriko. Več pritrjevanja je našla Afrika, na katero je že početkom 18. stoletja mislil Francos Bory de St. Vincent. Tudi Darwin in Haeckel sta se iz razlogov razvojne teorije odločila za ta del sveta. Nekoliko časa je imela precej pristašev tudi hipoteza o šestem delu sveta, ki se je baje pozneje pogreznil v morje.

Presojajoč posamezne teorije, ki se opisujejo v glavnem na kulturno zgodovino,

paleontologijo in paleantropologijo, na strukturo človeškega telesa in splošno biologijo, naveda prof. Matiegka, da se je s kulturno-zgodovinskega vidika upoštevala nekoč teza, da je pradamovina človeka iskati tam, kjer so se ohranila najprimitivnejša človeška plemena, torej v Avstraliji, Oceaniji in v jugovzhodni Aziji. Nasprotno pa nam priča prazgodovina, da so podobna primitivna plemena živela tudi drugod in da je zlasti evropski predpotopni človek duševno in telesno bil na nižji stopnji kakor katerisibodi danes živeče plemo. Moglo pa bi se tudi domnevati, da je človek doma tamkaj, kjer je v svojem razvoju najbolj napredoval, torej v Evropi. Za to domnevo govorijo tudi najstarejši in najštevilnejši najdbe na evropskih tleh. Proti tej domnevi pa govori dejstvo, da Evropa ni bila vedno na prvem mestu kulturnega razvoja. Velike važnosti za določitev pradamovine človeškega rodu je brezdvomno teza, da je pradamovina iskati tam, kjer je pračlovek zapustil največ sledov svojega delovanja, kar bi paš bila Evropa; vendar pa je pri tem upoštevati okolnost, da ostali deli sveta še niso v enaki meri raziskani in proučeni.

V svrhu pojasnitve razmer predzgodovinskega človeka je služil tudi jezik. Quatrefages je zlasti lingvistično vprašanje napotilo, da je pradamovina človeka iskati v severni Aziji. Za azijsko visoko planoto se je izjavil Prichard, ker je tam domovina velikega dela domačih živali. V obče pa smemo reči, da govorje najdbe predpotopnih umetnin najbolj za Evropo, a drugi pojavi kulturne zgodovine bolj za Azijo.

S pomočjo argumentov, ki jih je izjavil iz strukture človeškega telesa, je Wallace prišel do zaključka, da je domovina pračloveka visoka planota Azije, da pa je zadnja faza svojega razvoja preživel v dolini. Temu nasprotujoče mnenje sta zastopala Klatsch in Schoetensack, ki trdita, da je človek uporabljal svoje noge za prijetanje, podobno kakor avstralski domačini še danes plezajo na visoka drevesa. Omenjena raziskovalca sta skušala opreti svoje trditve

še z drugimi razlogi, anista uspela s svojimi nazori, ker vse govori za to, da izhaja pračlovek iz krajev, ki niso bili z gozdovi poraščeni. Po goloti človeškega telesa se tudi lahko sklepa, da njegova domovina ni bila daleč na severu; tudi njegova prvotna hrana — sadje in sočivje — kaže na to, da vsaj na zmer no podnebje.

Splošni biološki razlogi dopuščajo za ključke, da je bila pradamovina človeka nekje na severni zemeljski obli, ne pa v Avstraliji ali v južni Ameriki in da ni bila to tropična pokrajina, marveč ozemlje s subtropskim ali zmernim podnebjem. Upoštevajoč vse navedene okoliščine prihaja profesor Matiegka do zaključka:

Kot pradamovina človeka prihajajo le poštve Evropa, Azija in Afrika, a tudi v teh delih sveta odpadejo polarne dežele in tropične pokrajine, številne najdbe ostankov fosilnih antropoidov postavljajo Evropo na prvo mesto. Nista pa izključeni niti Azija, niti Afrika.

Ožji izbor je težaven. Postal pa bi tudi problematičen, če je človeški rod morebiti istodobno nastal na raznih krajih.

Leninski nabor

Ob Leninovi smrti je sklenila ruska komunistična stranka ojačiti svoje vrste s to in s to tisoč delavci stroja in pluga. Do sedaj je komunistem malo uspeval med ljudstvom, ker ni bil vsak zmožen odgovoriti se verstvu, ne krstiti dečol, a zdaj se zahteva od vsakega novega člana stranke. Zda je obrodilo agitiranje svoj sad. Sedrug Jaroslavski, tajnik stranke piše v «Izvestijah», da svet še ni videl tako mogočnega gibanja kakor je bil Leninski nabor. Še bolj poučne pa so sličice iz življenja, katere objavlja «Pravda».

Dejanje se vrši na moskovskem kolodvoru. Odbor komunistov-železničarjev sklepa o priglavljenih, ki bi radi stopili v stranko.

Predsednik odpre svojo mapo s prjavami. «Oni, ki hočejo postati komunisti, naj povedo par besed o sebi», reče predsednik.

Neki delavec stopi naprej, potegne kučmo z glave in jo mečka v roki.

«Razburjen je» reče nekdo potihoma. Delavec prične: «Naj torej podam svojo sliko. Moja slika je velika. Sem pač čistokrvni proletarec znotraj in zunaj, ne pa redkivca. (Izraz za posil-komuniste, ki so rdeči samo na zunaj.)

Predsednik odobri govor: «Ta je naš. Zda prideta dva starca v smrdljivih kožuh in izročita skupno prijavo. Tam stoji: «Smo sicer stari, a smo vendar v stadiju komunističnega razvoja, in ker je svetovni vodja umrl, smatramo za dolžnost biti člana stranke, ker nas štiti pred sovražniki.» Izjave menda nista pisala sama.

«Kaj rečete?», vpraša predsednik navzoče.

«Dobra kmeta sta, toda morata se še veliko učiti.»

«Učila se bova», obljubujeta kmeta. Odbor ju sprejme. Seja se nadaljuje.

Sodrug Z., namestnik upravnika kolodvorskih poslopjij postaje Moskva naznani predsedniku prijavljenega.

Molk. Potem se sliši glas: «Državljan Z. ima dve vili in veliko vrtinarstvo.» Izkazalo se je, da hoče Z. vstopiti v stranko, ker bo vlada reducirala pomočnike upravnika kolodvorskih poslopjij. Prijava se odbije.

Na vrsto pride sedaj sodrug E.

Sodrug E. dobro obločen in rožnatih lic, si naravnja suknjo, potegne kravato, kašlja in dostojanstveno govori:

«Sodrug! Imam besedo o priliki moje želje stititi ljudsko prednjo stražo proletarijata, katerega jeklene vrste sem zapustil pred tremi leti vsled izrednih vzrokov...»

Mož ima smolo. Nekdo izmed navzočih se namreč spomni onih «izrednih vzrokov», ki so prislili govornika zapustiti jeklene vrste. Dezertir je namreč iz rdeče armade.

Prijava se odbije. E. gre ven in glasno reče znani gospodični z napudranim rdečim noskom: «Naj torej gredo k vragu! To bi bila sreča!»

Drugi kandidat je mlad gizdav delavec. Na vprašanje predsednika zakaj hoče postati komunist, odgovori:

Tako pač, saj so drugi tudi... Zda

se začne neumnostno izpraševanje.

«Povejte sodrug: Če bi vam dali denar, da otvorite krčmo, kjer zapilejo delavci zaslužek, ali boste hoteli postati oštr?»

Zakaj pa ne? Saj lahko... Če se sme po postaviti.

A zakaj ste krstili otroka?

Nisem ga jaz, žena ga je.

Ali vas je tudi žena sem naglala?

Kandidat je v zadruzi, toda reši ga zapovedujoči ženski glas iz občinstva:

«Pojdva Andrija, pustiva jih.»

Predsednik sklepa: «Sodrug stoji pod vplivom nazadnjaške žene.»

Kakor se vidi, nasprotuje včasih Leninski nabor geslu Lenina samega, ki je rekel: «Raje malo ljudi, toda tisti morajo biti prepričani in navdušeni.»

SARAJEVO NAŠE GLAVNO TRŽIŠČE S KOŽAMI DIVJIH ŽIVALI.

Med prirodna bogastva naše države spada tudi obilica divjačine, ki živi po naših lepih gozdovih. Kakor je ta z ene strani nadležna in škodljiva, vendarle ni brez vsake koristi. Bosna, katero pokrivajo bogate in goste žume, se ponosa poleg drugega z najraznovrstnejšo divjačino in Sarajevo je naše najznanejši tržišče s kožami teh živali.

Ko se začne zima nagibati h koncu, prisplo iz zapadne Srbije, Sandžaka, Crne gore, Dalmacije in od drugod v Sarajevo seljaki in mali trgovci, ki prinesejo na trg velike množice kož, vsakovrstnih divjih živali. Na ta način se v bosanski metropoli nabere do 5 tisoč kunčjih, 15 tisoč lisčjih in do stotisoč zajčjih kož. Tudi volčje obleke ne manjka na tržišču; saj imajo volkovi v bosanskih gozdovih varna zavetišča.

Sarajevo izkupi letno za kože divjih živali okoli 30 milijonov dinarjev. Poleg obleke druge divjačine viditi tam kože vider, dihurjev, divjih mačk, jazbecov, verve in krto. Na žalost pa nimamo v naši državi nobenega podjetja, ki bi te kože predelavalo in tako gre vse to dragoceno bogastvo od nas v tujino, ki se potem z njim koristi.

Vsaka beseda 50 par

Mali oglasi

Za "Dopisovanje" in "Senzitiv" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujoče se le mali oglasi, ki se plačani v naprej. Plača se lahko tudi v snemkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena snemka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Klatsch in Schoetensack sta bila še dalje, tja do Avstralije. Posamezniki so reklamirali prvega človeka za Severno Ameriko (Kanado) ali Južno Ameriko. Več pritrjevanja je našla Afrika, na katero je že početkom 18. stoletja mislil Francos Bory de St. Vincent. Tudi Darwin in Haeckel sta se iz razlogov razvojne teorije odločila za ta del sveta. Nekoliko časa je imela precej pristašev tudi hipoteza o šestem delu sveta, ki se je baje pozneje pogreznil v morje.

Presojajoč posamezne teorije, ki se opisujejo v glavnem na kulturno zgodovino,

paleontologijo in paleantropologijo, na strukturo človeškega telesa in splošno biologijo, naveda prof. Matiegka, da se je s kulturno-zgodovinskega vidika upoštevala nekoč teza, da je pradamovina človeka iskati tam, kjer so se ohranila najprimitivnejša človeška plemena, torej v Avstraliji, Oceaniji in v jugovzhodni Aziji. Nasprotno pa nam priča prazgodovina, da so podobna primitivna plemena živela tudi drugod in da je zlasti evropski predpotopni človek duševno in telesno bil na nižji stopnji kakor katerisibodi danes živeče plemo. Moglo pa bi se tudi domnevati, da je človek doma tamkaj, kjer je v svojem razvoju najbolj napredoval, torej v Evropi. Za to domnevo govorijo tudi najstarejši in najštevilnejši najdbe na evropskih tleh. Proti tej domnevi pa govori dejstvo, da Evropa ni bila vedno na prvem mestu kulturnega razvoja. Velike važnosti za določitev pradamovine človeškega rodu je brezdvomno teza, da je pradamovina iskati tam, kjer je pračlovek zapustil največ sledov svojega delovanja, kar bi paš bila Evropa; vendar pa je pri tem upoštevati okolnost, da ostali deli sveta še niso v enaki meri raziskani in proučeni.

V svrhu pojasnitve razmer predzgodovinskega človeka je služil tudi jezik. Quatrefages je zlasti lingvistično vprašanje napotilo, da je pradamovina človeka iskati v severni Aziji. Za azijsko visoko planoto se je izjavil Prichard, ker je tam domovina velikega dela domačih živali. V obče pa smemo reči, da govorje najdbe predpotopnih umetnin najbolj za Evropo, a drugi pojavi kulturne zgodovine bolj za Azijo.

S pomočjo argumentov, ki jih je izjavil iz strukture človeškega telesa, je Wallace prišel do zaključka, da je domovina pračloveka visoka planota Azije, da pa je zadnja faza svojega razvoja preživel v dolini. Temu nasprotujoče mnenje sta zastopala Klatsch in Schoetensack, ki trdita, da je človek uporabljal svoje noge za prijetanje, podobno kakor avstralski domačini še danes plezajo na visoka drevesa. Omenjena raziskovalca sta skušala opreti svoje trditve

še z drugimi razlogi, anista uspela s svojimi nazori, ker vse govori za to, da izhaja pračlovek iz krajev, ki niso bili z gozdovi poraščeni. Po goloti človeškega telesa se tudi lahko sklepa, da njegova domovina ni bila daleč na severu; tudi njegova prvotna hrana — sadje in sočivje — kaže na to, da vsaj na zmer no podnebje.

Splošni biološki razlogi dopuščajo za ključke, da je bila pradamovina človeka nekje na severni zemeljski obli, ne pa v Avstraliji ali v južni Ameriki in da ni bila to tropična pokrajina, marveč ozemlje s subtropskim ali zmernim podnebjem. Upoštevajoč vse navedene okoliščine prihaja profesor Matiegka do zaključka:

Kot pradamovina človeka prihajajo le poštve Evropa, Azija in Afrika, a tudi v teh delih sveta odpadejo polarne dežele in tropične pokrajine, številne najdbe ostankov fosilnih antropoidov postavljajo Evropo na prvo mesto. Nista pa izključeni niti Azija, niti Afrika.

Ožji izbor je težaven. Postal pa bi tudi problematičen, če je človeški rod morebiti istodobno nastal na raznih krajih.

Ob Leninovi smrti je sklenila ruska komunistična stranka ojačiti svoje vrste s to in s to tisoč delavci stroja in pluga. Do sedaj je komunistem malo uspeval med ljudstvom, ker ni bil vsak zmožen odgovoriti se verstvu, ne krstiti dečol, a zdaj se zahteva od vsakega novega člana stranke. Zda je obrodilo agitiranje svoj sad. Sedrug Jaroslavski, tajnik stranke piše v «Izvestijah», da svet še ni videl tako mogočnega gibanja kakor je bil Leninski nabor. Še bolj poučne pa so sličice iz življenja, katere objavlja «Pravda».

Dejanje se vrši na moskovskem kolodvoru. Odbor komunistov-železničarjev sklepa o priglavljenih, ki bi radi stopili v stranko.

Predsednik odpre svojo mapo s prjavami. «Oni, ki hočejo postati komunisti, naj povedo par besed o sebi», reče predsednik.

Neki delavec stopi naprej, potegne kučmo z glave in jo mečka v roki.

«Razburjen je» reče nekdo potihoma. Delavec prične: «Naj torej podam svojo sliko. Moja slika je velika. Sem pač čistokrvni proletarec znotraj in zunaj, ne pa redkivca. (Izraz za posil-komuniste, ki so rdeči samo na zunaj.)

Predsednik odobri govor: «Ta je naš. Zda prideta dva starca v smrdljivih kožuh in izročita skupno prijavo. Tam stoji: «Smo sicer stari, a smo vendar v stadiju komunističnega razvoja, in ker je svetovni vodja umrl, smatramo za dolžnost biti člana stranke, ker nas štiti pred sovražniki.» Izjave menda nista pisala sama.

«Kaj rečete?», vpraša predsednik navzoče.

«Dobra kmeta sta, toda morata se še veliko učiti.»

«Učila se bova», obljubujeta kmeta. Odbor ju sprejme. Seja se nadaljuje.

Sodrug Z., namestnik upravnika kolodvorskih poslopjij postaje Moskva naznani predsedniku prijavljenega.

Molk. Potem se sliši glas: «Državljan Z. ima dve vili in veliko vrtinarstvo.» Izkazalo se je, da hoče Z. vstopiti v stranko, ker bo vlada reducirala pomočnike upravnika kolodvorskih poslopjij. Prijava se odbije.

Na vrsto pride sedaj sodrug E.

Sodrug E. dobro obločen in rožnatih lic, si naravnja suknjo, potegne kravato, kašlja in dostojanstveno govori:

«Sodrug! Imam besedo o priliki moje želje stititi ljudsko prednjo stražo proletarijata, katerega jeklene vrste sem zapustil pred tremi leti vsled izrednih vzrokov...»

Mož ima smolo. Nekdo izmed navzočih se namreč spomni onih «izrednih vzrokov», ki so prislili govornika zapustiti jeklene vrste. Dezertir je namreč iz rdeče armade.

Prijava se odbije. E. gre ven in glasno reče znani gospodični z napudranim rdečim noskom: «Naj torej gredo k vragu! To bi bila sreča!»

Drugi kandidat je mlad gizdav delavec. Na vprašanje predsednika zakaj hoče postati komunist, odgovori:

Tako pač, saj so drugi tudi... Zda

Opekarna
se odda v najem, eventualno prodaja. Zemlja se 50 let. — Naslov pove uprava „Jutra“.
6417

Lep vrt za zelenjavo
se odda v najem vrtinarju pod ugodnimi pogoji v Trnovem. Pojasnila daje g. Marčič, mešar, Rimska cesta št. 18.
6385

Hiša s sadnim vrtom
se prodaja v Zgornji Šiški. — Naslov pove uprava „Jutra“.
6376

Hiša z lepim vrtom
in s takojšnjim stanovanjem, se prodaja za 140.000 K. — Polzve se v trgovini Kušar. Dravtje pri Ljubljani.
6407

Hiša z gostilno
na prometnem kraju, napredaj. — Ponudbe pod „Lepi kraj“ na upravo „Jutra“.
6409

Pisarna
v neposredni bližini pošte, se odda v najem s inventarjem, osiroma prodaja. Naslov pove uprava „Jutra“.
6367

Manjši delavnica
se išče v bližini mesta za takoj. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod „Dobro plačam“.
6338

Manjši pripraven prostor
se išče za skladišče v bližini Kongresnega trga in Selenburgove ulice. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Skladišče“.
6418

Trgovina, zajtrkovalnica
v prometni ulici Ljubljane, se prodaja. — Trgovinski lokal s skladiščem, stanovanjem, tik kolodvoru prometnega delavnega kraja, se odda v najem. — Josip Rajc, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 29.
6370

Trgovina
s specijalno in mešanim blagom, se prodaja. Lokal takoj na razpolago. — Naslov pove uprava „Jutra“.
6374

Soba za pisarno
s telefonom, blizu sodišča za 800 Din, se takoj odda. — Naslov pove uprava „Jutra“.
6376

Stanovanja
1—2 prazni mes, sobi event. s souporno kuhinjo, se išče. — Naslov pod šifro „Stanovanja 1000“ v upravi „Jutra“.
6395

Prazno sobo
s posebnim vzhodom, opremljeno s kuhinjo, se išče. — Ponudbe pod „Društvo“ na upravo „Jutra“.
6424

Soba
primerna za društveni lokal, četudi z opremo, se išče. — Ponudbe pod „Društvo“ na upravo „Jutra“.
6424

4000 kron nagrade
osenu, ki mi preskrbi stanovanje v Ljubljani ali Domalah (2 sobi in kuhinjo). — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Takoj 2735“.
6431

Prazno sobo
s posebnim vzhodom, 18tem. — Ponudbe pod „Takoj 10“ na upravo „Jutra“.
6402

Mesečno sobo
s posebnim vzhodom, opremljeno ali prazno, 18tem v škojli ulici ali na Taboru za takoj. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Vizitam dobro“.
6200

Stanovanje
osiroma soba s kuhinjo, se išče. Plačam po dogovoru. — Naslov pove uprava „Jutra“.
6387

Lepa podstrešna soba
opremljena, s električno razsvetljavo, se takoj odda na Vrtači št. 3 (Koralka).
6388

Sobo
s separatnim vzhodom, 18tem. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Soba 1000“.
6371

Kapital
Brezobrestno posodim 50.000 K tistemu, ki mi preskrbi stanovanje do dveh sob s pritlikalnimi. Ponudbe pod šifro „Brezobrestno“ na upr. „Jutra“.
6228

Kot družabnik
s kapitalom 20.000 Din in sodelovanjem bi pristopil h kakršnekoli podjetju vsakršno uspešno, veritran knjigovodja. Cenjene ponudbe pod „Energičen“ na upravo „Jutra“.
6415

Družabnico
s gotovino 50.000 Din išče akad. usposobljen trgovec za otvoritev ene najprejstabilnejših trgovin. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Garantirana zarada“.
6398

Klavir
se prodaja radi pomanjkanja prostora po ugodni ceni. — Naslov pove uprava „Jutra“.
6275

Pianino
dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe s točnim opisom notranje konstrukcije, trdnosti, in zadnjo ceno je poslati na upravo „Jutra“ pod šifro „Pianino“.
6482

Kratek klavir
dobro ohranjen, prodam po zelo ugodni ceni. Naslov pove uprava „Jutra“.
6434

Modni atelje
M. Šarc
Angleške in francoske tolete najfinišja izvršitev

Ljubljana
Kongresni trg 4

INSERIRAJTE
: : V „JUTRU“

Shakespeareva dramatična dela.
Prevel Oton Zupančič.

Sen kresne noči.
Broš. 15 Din, vez. 21 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

Macbeth.
Broš. 15 Din, vez. 21 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

Othello.
Broš. 23 Din, vez. 29 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

Julij Cezar.
Broš. 16 Din, vez. 22 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

Benečki trgovci.
Broš. 16 Din, vez. 22 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

Knjige se naročajo pri
TISKOVNI ZADRUGI v LJUBLJANI

Obrotovodja žage
za skladiščenje ali posebno rabo, 18 t strokovnjak s svetovno prakso v večjem strokovnem obratu in lesni trgovini. — Ponudbe prosit pod „Zanemljivi in priden“ na upravo „Jutra“.
6327

Strojnik
za vse službe, najraje na kmetih, gre pa tudi v mesto. — Naslov pove uprava „Jutra“.
6314

Prodaj
sem prejel ravnatelj večje množice izvetovnoznane drevesne Teschenorff iz Dresdena. Dobije se vsaki dan pri Ivanu Brecelniku, Ljubljana, Val. Dolnarska ulica št. 21.
6382

Raznih vrtnic
sem prejel ravnatelj večje množice izvetovnoznane drevesne Teschenorff iz Dresdena. Dobije se vsaki dan pri Ivanu Brecelniku, Ljubljana, Val. Dolnarska ulica št. 21.
6382

Večji domači mlin
za motorni pogon, malo rabljen, prodam radi selitve. — Alojzij Ahlig, Sv. Peter v Sav. dolini.
6357

Zaket
skoraj nov, dobro ohranjen, se prodaja po jako nizki ceni. Vpraša se pri portirju hotela „Strukelj“.
6372

Pohištvo
fine spalnice, barvane, 2850 Din, Feder motraci po 420 Din. Sprejemam naročila ter popravila. Eupantije, Franc. Misarstvo, Gillice št. 20.
6327

Mlad agilen trgovec
šeli stalne službe pri večjem podjetju kot polovodja ali potnik. — Ponudbe pod šifro „Izvešana moč“ na upravo „Jutra“.
6303

Trgovec z lesom
in posestnik žage, šeli pri večjem lesnarskem podjetju službe kot nakupovalec lesa za export. Ponudbe na upr. „Jutra“ pod šifro „Kavčija“.
6301

Trgovski pomočnik
mešane stroke, zmožen slovensčine in nemščine, 18 t službe; gre tudi za potnika. Dopise na upravo „Jutra“ pod šifro „Zanesljiv“.
6255

Plačilna natararica
pridna in poštena, s dobrih spravljenih, šeli premeniti mesto. Gre najraje v Ljubljano ali kakor letoviska. Cenjene ponudbe se prosit na upravo „Jutra“ pod „Poštena moč“.
6394

Starejša gospodična
in dobre hiše, z raznim slovensčine in nemščine v govoru in pisavi, večja prodaja v trgovini in kuhinjske, 18 t mešane blaginjske, nadzorovane, korepandente ali kaj sličnega. — V vsakem osiru versta in marljiva in si šeli dobrih odnošajev. — Ponudbe pod „Odlotičev“ na upravo „Jutra“.
6401

Trgovski potnik
star 30 let, dobro uveljavljen, Dalmaciji, Bosni in Hrvatski, išče zastopstvo večje firme v galanteriji, manufaktur ali slično proti primerli proviziji. — Ponudbe prosit pod „Agilen 1924“ na upravo „Jutra“.
6359

Vpok, orož, p. poveljnik
osenjen, srednje starosti, zmožen slovensčine in nemščine v govoru in pisavi ter voditi pevske sbore, šeli pisarniške službe, event. kot skladiščnik, obični tajnik ali kaj podobnega. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Narednik“.
6380

Vsako delo
čas dan, bi sprejelo dekle, staro 19 let. — Naslov pove uprava „Jutra“.
6404

Stavbni tehnik
s 3mesечно prakso, išče službe pri stavbnem podjetju. — Naslov pove uprava „Jutra“.
6395

Plačilni natarar
in takoj sprejme. Mastnak, hotel Sion v Ljubljani.
6419

Mizarskega vajenca
zdi s hrano, išče Zupančič, Misarstvo, Gillice 20.
6235

Službe (iščejo)
Službe k otrokom
ali gospodična iz dobre hiše, bi opravljala tudi lažja dela. Nastopiti takoj ali pozneje. — Ponudbe se prosit na upravo „Jutra“ pod „Pridna in poštena“.
6395

Naš dobri miroljubni sin in brat

Albin Domicelj

pravnik

je danes ob 13. po dolgi mučni bolezni spravljen s svetom in previden s svetotajstvi odplul s svojim duhom v večno nirvano.

Pogreb predragega rajnika se bo vršil v soboto ob 17. iz mrtvašnice na tukajšnje pokopališče na Pobrežju.

Maribor, 27. marca 1924.

Mati, bratje in sestre

Službe (iščejo)
Službe k otrokom
ali gospodična iz dobre hiše, bi opravljala tudi lažja dela. Nastopiti takoj ali pozneje. — Ponudbe se prosit na upravo „Jutra“ pod „Pridna in poštena“.
6395

MAURICE LEBLANC TIGROVI ZOBZE

Dogovorila sta se, da ostaneta Perenna in Mazeroux v koridorju, ki vodi iz gospodarjevega kabineta za delo naravnost v veliko sprejemnico palače, in da bosta tam dremala in stražila vsak v svojem naslanjaču. Preden pa odideta, jima Fauville, ki je bil že doslej sicer prav razburjen, vendar pa se je še obvladoval, pokaže svojo slabost. Kakor da mu je ušel lahen krik. Perenna se obrne in vidi, da je Fauville nankrat ves v znoju, smrtno bled in da trepeti.

«Kaj vam je?» vpraša.

«Bojim se... bojim se...» izjavi Fauville.

«Pa česa! To je vendar nepotrebno!» klikne Perenna. «Saj sva vendar midva tukaj v vašo obrambo. Sicer pa, če želite, lahko ostaneva čisto pri vas, pri postelji!»

Inženjer besno tresne z rameni, se zbere, potem s stisnjenimi zobmi odgovori: «Tudi če... je deset ali dvajset... mislite li, da se vas bodo bali...? Vsegamogočni so, verujte mi... Storili bodo, kar hočejo! Ubili so inspektorja Vérota, ubili bodo mene, mojega sina... Oj, prekleti! Bože moj, usmilite se me! Oh, kako strašno! Kako trpim!» Fauville kleči pred presenečenim Perenno in ponavlja: «Bože moj, usmilite se me... Nečem še umreti... Nečem, da umre moj sin... Bože moj, usmilite se, usmilite se me...!»

Potem se naglo dvigne, povede Perenna pred neko stekleno omaro, jo brez napora odstrani od stene in mu pokaže za njo v zidu blagajno, vzdano v steno.

«Tukaj je vsa moja zgodovina, napisana dan za dnem. Moj dnevnik. Če bi se mi kaj pripetilo, bo mogoče vsaj maščevanje...»

Mrzlično je potegnil iz blagajne alfabet, katerega je odprl s ključem, vzel iz svoje denarnice. Potem odpre blagajniška umetna vrata. Blagajna je po večini prazna. Le v enem od-

delku je kup papirjev, zvezek, ovit s sivim platnom, okrog njega pa trak iz rdeče gume. Ta zvezek prime inženjer in pravi: «Evo, tukaj notri je vse... Najprej moj sum, potem moja gotovost... S temi podatki lahko rekonstruirate vse. Tukaj imate ves material, vse kar je potrebno, da jih ujamete v past, ...in potrebno je, da izveste vse, da jih potem uničite. Spomnili se boste, je-li? Zvezek s sivim platnom. Evo, sedaj ga polagam nazaj na svoje mesto.»

Polagoma se pomirja. Zapre zopet blagajno, potem postavi vetrino na staro mesto in uredi v njej neke papirje, končno razsvetli električno svetiljko, nahajajočo se nad njegovo provizorno posteljo, utrne ostale svetiljke in poprosi Perenna in Mazerouxa, naj odideta.

Don Luis še stopi po sobi naokrog in si ogleda železne stopnice. Zapazi pa pri tem še neka vratca in vpraša inženjerja, kaj je z njimi.

«To so vratca za moje navadne klijente. In tudi jaz se jih večkrat poslužujem, kadar hočem oditi neopažen,» pojasni Fauville.

«Ta vrata vodijo na vrt?»

«Da!»

«So-li dobro zaprta?»

«Prepričajte se sami! Zaprta so s ključem in z varnostno verigo. Oba ključa sta tukaj v mojem šopu ključev, skupaj s ključem od vrtnih vrat.»

Fauville položi šop ključev na mizo, k njim položi svojo listnico in uro ter leže. Don Luis pa mirno seže po šopu ključev in poizkusi z njimi, če so vrata dobro zaklenjena in če ključ funkcijonirajo. Tri stopnice ga povedejo na vrt, po katerem stopi po ozki stezi do vrat. Skozi nje zapazi oba stražnika, ki patrolirata zunaj. Potem poizkusi tudi to ključavnico in se prepriča, da je zaklenjena. Nato se vrne.

«Dorbo,» pravi. «Vse je v redu in lahko ste mirni. Na svidenje torej jutri!»

«Jutri!» odgovori inženjer in pospremi Perenna in Mazerouxa do vrat.

Med njegovim kabineto in koridorjem so bila dvojna vrata, notranja pokrita z usnjem in tapetirana. Na drugi strani je težka zavesa ločila koridor od vestibula. «Le zaspi,» pravi

Perenna svojemu tovarišu, «jaz bom bedel.»

«Pa ne pričakujete alarma za noč?»

«Ne pričakujem ga, ker smo zavarovani. Ti si poznal inspektorja Vérota, misliš-li, da je mogoče, da bi si bil on kaj domišljeval?»

«Ne, gospodar!»

«No, in veš, kaj je napovedal za noč? To znači, da je imel dovolj vzroka, in zato hočem bedeti in paziti.»

«Bedela bova zapored, gospodar. Kadar pride vrsta name, me zbudite.»

Mirno obsedita drug nasproti drugemu vsak v svojem naslanjaču, spregovorita še kakšno besedo in kmalu nato Mazeroux zaspi. Don Luis negibno obsedi v svojem naslanjaču, toda napeto prisluškuje.

Tišina v palači je bila popolna. Od zunaj se je od časa do časa slišal ropot kakšnega avtomobila ali voza, izza fortifikacije se je tudi slišal oddaljeni ropot vlakov in pa iz sosednje ulice ropot tramvaja auteuilске proge.

Včasih vstane don Luis in se približa sosednjim vratom. Nikjer glasu.

«No, prav!» si pravi Perenna. «Na boulevardu je straža. Za dohod semkaj ni drugega vhoda kakor je tale. Bati se nam torej ni ničesar.»

Ob dveh zjutraj se avto ustavi pred hišo in strežaj, ki je bedel nekje v bližini kuhinje, se požuri, da odpre vračajoči se gospe vrata. Perenna ugasne luč na koridorju in nekoliko dvigne zaveso ter izza nje opazuje gospo, ki se je vrnila domov in katero sedaj spremlja strežaj Silvester. Gospa se poda v svoje zgornje prostore in luč na stopnicah zopet ugasne za njo. Še pol ure se sliši iz prvega nadstropja ropot odstranjenih stolcev, odpirajočih ali zapirajočih se omar, nekaterih vrat, potem potihne vse. Očividno je gospa končala svojo večerno toaletto in odšla spat.

V tej popolni tišini pa začuti sedaj Perenna, kakor da se poraja v njem samem neka nelzrekljiva groza. Zakaj in čemu? Tega si sam ne zna pojasniti. Toda dojmi postajajo tako akutni, občutek tako moreč, da si zamrmra:

«Grem, da vidim, če spi. Vrata ne smejo biti zaklenjena s ključem.»

PRISEGAM
da kupiš najceneje in najboljšo blago v modni trgovini
A. ŠINKOVIC, nasl. K. SOSS
LJUBLJANA, Mestni trg 19.
INVENTURNA PRODAJA.
SAMO DO KONCA MESECA

Manufakturist
samo prvovrstna moč, z najboljšimi referencami, se takoj sprejme. Ponudbe in natančni popis dosedanjega službovanja na upravo „Jutra“ pod „Manufakturist“.
1257/a

RUSKI TISK — RUSSKAJA PEČATJ, d. z. o. z., Krško
ima na zalogi vse vrste
ruskih knjig,
kakor beletristične, znanstvene, šolske in otroške, velika zaloga not lastnih izdaj. Posebna biblioteka je ruski čitalnici publikli za malo odškodnino na razpolago. Kataloge pošiljamo brezplačno. Cene znatno znižane. Plačljivo tudi v mesečnih obrokih.
1198/a

Avljava tužno vest,
da se je najina mala
Plažica
preselila 26. t. m. med
nebeške krilatce.
Drago in Jelka Schwab.
U Ljubljani, dne 28. marca 1924.
1260/a

ZAHVALA.
Za obilne dokaze iskrenega sočutja povodom
smrti našega ljubljene strica, gospoda
FRANCA ŠKOFA
izrekamo tem potom vsem prijateljem in znancom,
posebno velečastiti duhovščini, pevskemu društvu
„Krakovo-Trnovo“, zastopnikom tobačne tovarne, gasilnemu društvu tobačne tovarne, darovalcem številnih
vencov ter vsem, ki so spremili blagega pokojnika
na njegovi zadnji poti, najiskrenejšo zahvalo.
LJUBLJANA, dne 27. marca 1924.
1278/a
Žalujoči ostali.

Penzijska in letovišča
Grintovec
v gradu Predštor pri
Kranju v Sloveniji.
Krasna solinska lega na
vznojni velikani Alp
Grintovec in Stariša.
Uračaj po zdravniških do-
kazih lekovito. Velike
šume, izvrstna prilika za
bribolaze in turiste in
rekreivale.
Stalne gledališke pred-
stave novo osnovanega
gledališkega društva.
— Krasne kopeli, velik park,
penzije. — Zdravniška
soba. Odrba prvovrstna,
hrana obilna pri zelo niz-
kih cenah. — Telefon in
pošta v penziji. Vse leto
otvorjeno. Priglasitve na
vodstvo penzije.
430/a

Za Veliko noč
so ravno kar došli
damski in dekliški
slamniki
po najnižjih cenah. Pro-
vzemam tudi vsa popravila.
Minka Horvat
modistka 654/a
Ljubljana, Štari trg 21.

Krojaške pomočnike
prvovrstne, večje tudi uniformiranja, sprejme
tako **Jos. Rojina, Ljubljana, Aleksan-**
drova cesta. 1247/a

Dne 3. aprila t. l. bo v Zabu-
kovju, št. Lenart pri Sevnici
veliki živinski sejem
na katerega priženejo veliko planinske
živine. Zato se vabijo vsi živinski trgovci
in kupci ter mesarji, da pridejo po ži-
vino, ker je ta prvovrstna.
Za obilen obisk se priporoča
1254/a **občina Zabukovje.**

Inštalacije:
Telefonske centrale, hišni
telefoni, zvonci
in električna razsvetljava
IV. BOGATAJ, Ljubljana
1259/a **Kongresni trg št. 19**
Trgovina in zaloga:
inštalacijski material, mo-
torji, telefonski aparati,
modernejši leseni in svetiljke
1261/a

Volna
za jumperje in obleke
v najmodernejših
barvah 24 1
Toni Jager-Cerne
Dvorni trg 1.
Prodaja se
rabljene, dobro ohranjene
vagonke ponjave
kakor tudi 1258/a
šestadesetni osebni avto
v dobrem stanju. Vprašanja
pod „Ugodna prilika“
na upravo „Jutra“.

Trgovina
s špecerijskim, kolonijalnim in mešanim
blagom, z alkoholnimi pijačami, mlinskimi
izdelki ter poljskimi, vrtnimi in gozdnimi
pridelki v večjem mestu Slovenije, zelo dobro
vpeljana, **se odda v najem.**
Upokovalci se bodo le solidni in dobri trgovci. — Sta-
novanje in skladišča v hiši. — Prevzeti je vsa zaloga
po dnevni ceni za približno 150.000 Din. — Ponudba
je poslata na upravnitvo „Jutra“ pod „Trgovina v
najem“. 1215

„ELIN“
družba za električno industrijo
d. z. o. z. 412/a
Gradi električno centrale in naprave. —
Velika zaloga motorjev in električnega ma-
terijala. — Cene izredno nizke. Postrežba
točna. Na željo poset inženirja brezplačno.
Ljubljana, Dunajska cesta št. 1, telefon 88,
Maribor, Vetrinjska ulica št. 11, telefon 239.

Natečaj
Druga letalska komanda v Mostaru potrebuje tri stalna državna moj-
stra, in sicer enega mehanika, enega ključavničarja in enega stolarja.
Kandidati, ki bi hoteli eno teh mest prevzeti, morajo te pogoje izpolniti.
1.) Da so izšolani učenci kake vojno-obrtno šole.
2.) Če nimajo vojno-obrtno šole, da so v civilni bili pri teh obrtjih kot
mojstri ali pomočniki najmanj tri leta, da so opravili mojstrski izpit in po-
stali mojstri ali pomočniki.
3.) Da mehaniki in ključavničarji dobro poznajo delo na eksplozivnih
motorjih in da so bili s tem zaposleni, kar dokažejo s potrebnimi spričevili.
4.) Da so državljani kraljevine SHS, kar dokažejo s pristojnim overilom.
5.) Da so odslužili svoj rok v vojski ali uravnali vojaško dolžnost,
kar dokažejo z dokumenti vojnih oblastev.
6.) Da niso sodnijsko kaznovani.
7.) Da niso v konkurzu, kar dokažejo s pristojnim uverenjem.
8.) Da niso mlajši kakor 22 let in starejši kakor 35 let, kar dokažejo
s krstnim listom ali uverenjem pristojnih oblastev.
9.) Za stolarje namesto tretje točke: da so delali v večjih tvor-
nicah pohištva, predvsem pa v tvornicah za izdelovanje klavirjev, kar do-
kažejo s potrebnimi spričevili.
10.) Da pred strokovno komisijo dokažejo svojo sposobnost z izdelavo
dane poskušnje.
Začetna plača vsem 400 Din mesečno z vsemi draginjskimi dokladi.
Prosilci, ki bi hoteli prevzeti te službe, naj se s svojimi dokumenti
prijavijo pri poveljniku 2. letalske komande najkasneje do 30. aprila t. l.
Tisti, ki bodo izbrani, bodo poklicani na izpolnitev pogojev po točki
10.) pogojev, a tisti, ki pogojem ne ustrezajo, dobijo svoje dokumente na
naslov, ki ga bodo označili. — Po sprejemu in zaposlovanju prvih 15 dni
se bodo smatralo kot provizorna služba in šele po tem času bodo definitivno
potrjeni kot stalni državni mojstri.
V. A. št. 3777 iz pisarne odelenja za letalstvo vojske i mornarice
dne 21. marca 1924 v Petrovaradinu.

V stalno službo se sprejmeta **tako** dva izprašana, popolnoma samo-
stojna, trezna in zanesljiva 1256/a

kurjača k 300 KS lokomobili.
Stanovanje na razpolago, plača po dogovoru. Ponudbe s prepisi izpri-
čeval in osebnimi podatki na naslov: **Tvornica u Bedekovčini.**

Sienkiewiczzevi romani
Nova izdaja
Izšla je prva knjiga znamenitih
Sienkiewiczzevih del zgodovinski roman
Z ognjem in mečem.
684 strani velike osmerke, 22 ilustracij. Cena v pol-
platno vezani knjigi Din 120.—, s poštnino Din 125-50.
Istočasno je šla v tisk druga knjiga, ki
obsega nadaljevanje povesti „Z ognjem
in mečem“, zgodovinski roman
Potop.
„Potop“ bo izhajal ilustriran v
zvezkih po 128 strani. Obsegal bo okoli
1000 strani. Veak zvezek bo veljal s poštnino
vred Din 25.— za one, ki se na roman takoj naročijo
ter naročnino naprej pošiljejo vsaj v enakih obrokih, kot
bodo izhajali zvezki. Cena celemu romanu bo pozneje v
knjigotrštvu za 30 % višja. — Oba romana „Z ognjem
in mečem“ in „Potop“ se naročata pri
TISKOVNI ZADRUGI v Ljubljani
Prešernova ulica št. 54 (nasproti glavne pošte).